

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL ANASANAT DALI

**GÜNÜMÜZDE TEKSTİL BASKI TASARIMLARININ
BEBEK GİYSİLERİNDE KULLANIMI**

Yüksek Lisans Tezi

VUSLAT TUNÇ KURT

İstanbul, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL ANASANAT DALI

**GÜNÜMÜZDE TEKSTİL BASKI TASARIMLARININ
BEBEK GİYSİLERİNDE KULLANIMI**

Yüksek Lisans Tezi

VUSLAT TUNÇ KURT

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi SEMRA GÜR ÜSTÜNER

İstanbul, 2019

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı : Vuslat TUNÇ KURT
Anasanat Dalı : Tekstil
Programı : Tekstil
Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Semra GÜR ÜSTÜNER
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans - Kasım 2019
Anahtar Kelimeler : Tekstil Baskı Tasarımı, Bebek Giyim, Bebek Giyim Markaları

ÖZET

GÜNÜMÜZDE TEKSTİL BASKI TASARIMLARININ BEBEK GİYSİLERİNDE KULLANIMI

Giysi; örtünmenin ve dış etmenlerden korunmanın yanında güzel görünmek amacıyla insan vücuduyla temas eden kumaş ve benzeri ürünlerdir. İnsanlar doğadan elde ettiği lifleri boyalarla renklendirip, kendini ifade etme içgüdüsiyle duygu ve düşüncelerini dokumalar üzerinde şekillendirmeye başlamıştır. Tekstil ürünleri üzerinde renkli desenler elde etmek amacı ile bölgesel boyamalar ile baskılar yapmaya başlanıldığı bilinmektedir.

Yetişkin giyiminde olduğu gibi bebek giyiminin de baskı ve desen tasarımı her sezon trendler doğrultusunda yenilenmektedir. Desen tasarımının yanında baskı teknikleri, boyar maddeler, ekolojik ve organik kumaşlar bebek giyiminin ana hatlarını oluşturan öğelerdir. Günümüzde bebek giyim trendlerinin sosyal medyanın da etkisi ile artarak son yıllarda kendine geniş bir yer edindiği görülmektedir. Çalışma kapsamında, bebek giyiminin tanımı, gelişim süreci anlatılırken, bebek giyiminde kullanılan kumaşların dekore edilmesi bağlamında baskı tekniklerine yer verilmiştir. Ebeveynlerin bebek giyimindeki talepleri hakkında anket verilerine ulaşılmış, sayısal sonuçlara

dayanarak yorumlama yapılmıştır. 0-3 yaş bebek giyiminin günümüzde geldiği tasarımsal değişim süreci incelenmiştir.

Tekstil baskı tasarımlarının 0-3 yaş bebek giysilerinde kullanımı, Türkiye’de belli bir pazar payına sahip markaların 2018 ve 2019 koleksiyonları ekseninde ele alınmıştır. Bebek giyimindeki sürdürülebilirlik kavramı vurgulanarak günümüzde gelinen son noktaya dikkat çekilmiştir. Cinsiyetsizlik kavramına ve öncülerine yer verilerek kız ve erkek bebek giysilerinin tasarımsal birlikteliği anlatılmıştır. Ayrıca, 5 yıldır tasarımcı olarak çalıştığım LC Waikiki’de yaptığım tasarımlar örnek olarak gösterilmiştir. Tüm bu bilgiler, baskı tasarımlarının bebek giysilerinde kullanımını ve ebeveynlerin bebek giyimindeki tasarım anlayışını sorgulamaya hizmet etmek amacı ile irdelenmiştir. Çalışma kapsamında, bebek giyim konusunda dünyada ve Türkiye’de öncü firmalardan olan Zara, United Colors of Benetton H&M, Koton, LC Waikiki, DeFacto, Civil ve E-bebek üzerinden baskı tasarımının bebek giysilerinde kullanımı ele alınmıştır. Ayrıca farklı markalardan baskı tasarım örneklerine de yer verilmiştir.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Vuslat TUNÇ KURT
Field : Textile
Programme : Textile
Supervisor : Dr. Semra GÜR ÜSTÜNER
Degree Awarded and Date : Master - November 2019
Keywords : Textile Print Design, Baby Clothing, Baby Clothing Brands

ABSTRACT

THE USE of TEXTILE PRINTING DESIGNS in BABY CLOTHES TODAY

Clothes are fabric and fabric-like products contacting with human body, in order to look good as well as covering and protecting from external factors. With the instinct of self-expression, people started to shape their feelings and thoughts on the fabrics by coloring the fibers obtained from nature with dyes. It is known that printing with local dyeing have been started to obtain colorful pattern on textile products.

As in adult clothing, print and pattern design in baby clothing renews itself in line with trends every season. In addition to pattern design, printing techniques, dyes and ecological and organic fabrics are the criteria that constitute the main lines of baby clothing. It is seen that today's baby clothing trends have gained a wide place with the influence of social media. Within the scope of study, printing techniques are included with explaining the definition of baby clothing and its development process. In accordance with the survey data on the demands of parents in baby clothing, evaluations, based on numerical results, have been made. Within the scope of this study, when discussing the definition of baby clothing and its development process, the printing techniques are included in terms of decorating the fabrics used in baby clothing. In addition, the design change process of 0-3 years old baby clothing has been examined.

The use of textile printing in clothes of 0-3 years old baby, is discussed in the axis of 2018-2019 collections of the brands which have a certain market share in Turkey. Emphasizing the concept of sustainability in baby clothing, attention was drawn to the point reached today. Based on the concept of sustainability in baby clothing, attention has been drawn to the point reached today. In this study, by discussing the concept of gender-neutral baby clothing and its predecessors, association of baby clothes for boys and girls is explained in terms of design. In addition, my designs at LC Waikiki, where I worked as a designer for 5 years, are shown as examples. All this information has been examined in order to serve for the questioning of the use of printing designs in baby clothes and parent's understanding of design in baby clothing. In this study, besides, by analyzing the collections of companies leading in baby clothing in the World and Turkey such as Zara, United Colors of Benetton, H&M, Koton, LC Waikiki, DeFacto, Civil ve E-bebek, printing designs in baby clothes is discussed. In addition, printing design samples from different brands are included.

ÖNSÖZ

Giyim ve moda kavramları insanlık var olduğu sürece irdelenmeye ve araştırılmaya devam edilecektir. Bebek giyiminde kullanılan desenlerin tasarıma etkisini araştırmamın nedeni 10 yıllık tasarım geçmişim ve bunun 5 yılını bebek giyiminde edindiğim tecrübe ile bu süreçte tasarımlarımı yönlendiren ve şekillendiren en önemli etkenlerden biri olan hedef kitlenin beklentisi doğrultusunda tasarımlar yapmaktır. LC Waikiki firmasında çalışıyor olmam tez konusunun belirlenmesinde yol gösterici olmuştur. Baskı tasarımının, yetişkin giyim ve ev tekstilindeki kullanım alanı ile aynı derecede önem taşıdığı düşünülen bebek giyiminde kullanılan baskı ve desenler konusundaki akademik yayınların yok denilecek kadar az olması bu çalışmanın itici güçlerinden biridir. Tezin hazırlanma aşamasında fikir ve görüşleriyle beni yönlendiren, her türlü öneri ve desteğini esirgemeyen, beni cesaretlendiren tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Semra Gür Üstüner'e teşekkürlerimi sunarım. Tez konusunu belirlememde en büyük etken olan ve her türlü bilgiye ulaşmamda yardımlarını esirgemeyen LC Waikiki firmasına teşekkürü borç bilirim. Her zaman yanımda olan ilgi ve sevgisini eksik etmeyen teknik tecrübelerini benimle paylaşan eşim Ramazan Kurt'a teşekkür ederim. Bu çalışmanın daha sonra yapılacak araştırmalara ışık olabilmesini dilerim.

Oğluma...

İstanbul, 2019

Vuslat TUNÇ KURT

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
RESİM LİSTESİ	ix
ŞEKİL LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ	1
2. TEKSTİL BASKI TARİHİNİN GELİŞİMİ ve TEKSTİLDE BASKI YÖNTEMLERİ	2
2.1. Tekstil Baskı Tarihinin Gelişimi	2
2.2. Tekstilde Baskı Yöntemleri	4
2.2.1. Kalıp Baskı	5
2.2.2. Şablon Baskı	5
2.2.3. Silindir (Rulo) Baskı	5
2.2.3.1. Rölyef (Gofraj, Kabartma) Baskı	6
2.2.3.2. Gravür (Oyma) Baskı	6
2.2.4. Film Baskı	7
2.2.4.1. Düz Film Baskı	7
2.2.4.2. Rotasyon (Dönel) Film Baskı	8
2.2.5. Transfer Baskı	8
2.2.6. Dijital Baskı	8
2.2.7. Özel Baskı Stilleri ve Karışık Teknikler	9
2.2.7.1. Flok Baskı	10

2.2.7.2. Sim Baskı.....	11
2.2.7.3. Varak Baskı.....	12
2.2.7.4. Puf (Kabartma) Baskı	13
2.2.7.5. Devore Baskı.....	14
2.2.7.6. Boncuk (Havyar) Baskı	15
2.3. Baskı Yöntemleri ile Birlikte Farklı Yüzey Oluşturma Teknikleri	16
2.3.1. Pul-Payet ve Boncuk İşleme Tekniği.....	16
2.3.2. Nakış Tekniği	18
2.3.3. Karışık Teknik	20
3. BEBEK GİYİM TASARIMI.....	22
3.1. Bebek Giyim Tasarımına Genel Bir Bakış.....	22
3.2. Türkiye’de Bebek Giyim Tasarımı	28
3.3. Bebek Giyiminde Kullanılan Hammaddeler	31
3.3.1. Kullanılan Lifler	31
3.3.1.1. Doğal Lifler.....	33
3.3.1.2. Yapay (Kimyasal) Lifler.....	34
3.3.2. Boyarmadde ve Kimyasallar	35
3.4. Ekolojik Bebek Giysileri ve Sürdürülebilirlik Kavramı	37
3.5. Bebek Giyim Tasarımında Çocuk Güvenliği	38
3.6. Bebek Giysilerinin Kullanım Yerleri	39
3.6.1. Günlük Kullanım	40
3.6.2. Özel Günler	41
3.6.3. İç Giyim	42
3.7. Kız ve Erkek Bebek Giysi Desenlerindeki Farklılıklar.....	44
3.8. Bebek Giyiminde Unisex Kavramı	45
4. BEBEK GİYİMİNDE KULLANILAN DESEN ve RENKLER	48
4.1. Desen Tipleri	48
4.1.1. Çiçekli Desenler	50
4.1.2. Puantiyeli Desenler	50
4.1.3. Çizgili Desenler	52

4.1.4. Hayvan Figürlü Desenler	53
4.1.5. Geometrik Desenler	54
4.1.6. Çizgi Film Karakterli Desenler	55
4.1.7. Batikli Desenler	56
4.1.8. Meyve-Sebze Figürlü Desenler	57
4.2. Renkler	58
5. GÜNÜMÜZDE TEKSTİL BASKI TASARIMLARININ BEBEK	
GIYSİLERİNDE KULLANIMI.....	63
5.1. Zara	64
5.2. H&M	65
5.3. United Colors of Benetton.....	67
5.4. Koton.....	68
5.5. LC Waikiki	69
5.6. DeFacto	71
5.7. Civil.....	72
5.8. E-Bebek.....	73
5.9. Markaların Baskı Tasarımları Açısından Değerlendirilmesi.....	75
6. SONUÇ	76
KAYNAKÇA	79

RESİM LİSTESİ

Sayfa No.

Resim 1: Christophe-Philippe Oberkampf, baskılı pamuklu kumaş, Fransa. Victoria & Albert Müzesi, Londra, 1682-1899.	3
Resim 2: Sidney Mawson, rulo baskı, İngiltere. Victoria & Albert Müzesi, Londra, 1909.....	4
Resim 3: H&M, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	11
Resim 4: Mayoral, 2018 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.	12
Resim 5: GAP, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.	13
Resim 6: Big-w, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.....	14
Resim 7: Mayoral, 2019 İlkbahar/Yaz koleksiyonu.	15
Resim 8: Zara, 2018 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.	16
Resim 9: H&M, 2019 İlkbahar/Yaz koleksiyonu.	17
Resim 10: H&M, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu	18
Resim 11: Mango, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	19
Resim 12: Mango, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.	20
Resim 13: Zara, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.	21
Resim 14: Soghomon Kasardjian ve Azniv Kasardjian aile fotoğrafı, 1903.	23
Resim 15: Koton, 2019 İlkbahar/Yaz anneler günü koleksiyonu.....	23
Resim 16: Pitti Bimbo Floransa Fuarı, 2018 Sonbahar/Kış.	24
Resim 17: Playtime Paris Fuarı, 2019 Sonbahar/Kış.....	25
Resim 18: Zara, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	26
Resim 19: Next, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	27
Resim 20: Mango, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	28
Resim 21: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	30
Resim 22: Next, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	41
Resim 23: Zara, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.	42
Resim 24: Zara, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.	43
Resim 25: Jhon Lewis, 2017 Kış Koleksiyonu Etiketleri.	45
Resim 26: Jhon Lewis mağaza görseli, 2017 Kış Koleksiyonu.	46
Resim 27: Next, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.	46

Resim 28: LC Waikiki, Unisex 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	47
Resim 29: LC Waikiki, Unisex 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Ayşegül Kartal.	47
Resim 30: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	49
Resim 31: Next, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.	50
Resim 32: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	51
Resim 33: Zara, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.	51
Resim 34: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	52
Resim 35: Next, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.....	52
Resim 36: LC Waikiki, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	53
Resim 37: Next, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.....	53
Resim 38: LC Waikiki, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	54
Resim 39: Next, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.....	54
Resim 40: LC Waikiki, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Zeynep Irmak.	56
Resim 41: LC Waikiki, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	56
Resim 42: WGSN Raporu, 2018 Yaz önerisi.	57
Resim 43: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.....	58
Resim 44: Jacadi, 2014 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.....	59
Resim 45: Mothercare, 2018 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.....	60
Resim 46: Next, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.....	62
Resim 47: Zara, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	64
Resim 48: Zara, 2019 Sonbahar/Kış, kız ve erkek bebek koleksiyonu.	65
Resim 49: H&M, 2016 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	66
Resim 50: H&M, 2017 İlkbahar/Yaz Bebek Koleksiyonu.	67
Resim 51: United of Colors Benetton, 2010 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.....	68
Resim 52: Koton, 2016 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.....	69
Resim 53: LC Waikiki, 2018 Unisex Sonbahar/Kış Yenidoğan Koleksiyonu.	71
Resim 54: DeFacto, 2017 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	72

Resim 55: Civil, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.....	73
Resim 56: E-bebek, 2017 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	74
Resim 57: E-bebek, 2017 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.	74

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 1: Marka gruplandırmaları.....	29
Şekil 2: Markalar arası sıralama.	30
Şekil 3: Giysi alımında dikkat edilen kriterler.	31
Şekil 4: Annelere giysi seçim kriterleri hakkında uygulanan anket sonuçları.	32
Şekil 5: Ortama uygun giysi seçimi ile ilgili araştırma.....	39
Şekil 6: Bebek giysilerinde dikkat edilen unsurlar ile ilgili araştırma.	40
Şekil 7: Annelere pijama kumaşı seçimi hakkında uygulanan anket sonuçları.....	43
Şekil 8: Çocuk koleksiyonu ile ilgili anket.	55
Şekil 9: En sık alışveriş yapılan çocuk markaları raporu.....	70

1. GİRİŞ

İnsanoğlunun, iklim koşullarından korunma ve örtünme gereksinimlerinden giyinme ihtiyacı doğmuştur. Tekstilin ihtiyaçlar doğrultusunda böyle başladığı söylenebilir ancak bugün tekstil; tasarım ve üretim hacmi ile büyük bir endüstri kolu haline gelmiştir. Hazır giyim endüstrisi önceleri sadece kadın ve erkek giyim olarak ayrılrsa da zamanla eklenen bebek giyimin, günümüzde yetişkin giyim kadar üretim ile satış hacmine ve büyük bir hedef kiteleye sahip olduğu görülmektedir.

Moda ve trendleri takip eden kitlenin artması sonucunda bebek giyiminde farklı tasarımlara talep oluşmuştur. Bebek giyiminde de yetişkin giyim gibi estetik kaygılar, zevk ve beğeniler doğrultusunda, moda eğilimleri ve hedef kitle beklentileri göz önünde bulundurularak dönemsel koleksiyonlar hazırlanmaktadır. Bebek giyim tasarımında koleksiyonlar tasarlanırken, bebek sağlığı için belirli hammaddeler kullanılmakta ve çocuk güvenliği kriterleri göz önünde bulundurulmaktadır. Bu açıdan baskı tasarımlarının kullanımı da büyük bir dikkat gerektirmektedir.

Bu alanda dünya ve Türkiye’den; baskı tasarımı açısından öne çıkan, tüketiciler tarafından talep gören ve müşterinin ulaşılabilirliği açısından yaygın olan öncü firmalar belirlenmiştir. Bu firmalardan biri olan LC Waikiki, 1985 yılında Fransa’da doğmuş, 1997 yılında ise Tema Grup tarafından satın alınmıştır. Firma, bu tarihten itibaren Türk bir marka olarak devam etmektedir. Türkiye ve dünya genelinde koleksiyonları ile tanınırlığa sahip LC Waikiki firması, başlangıçta Türkiye’de büyük şehirlerde yaşayan orta ve üst gelir sınıfına sahip tüketicilerin 0-12 yaş kategorisindeki çocuklarını hedef kitle olarak seçmiştir. Daha sonra firmanın çocuk segmentinde güçlenmesine paralel olarak genç ve yetişkin pazarına da girmiştir. Modellerini trendler doğrultusunda hazırlayan ve yeniliğe önem veren LC Waikiki firmasının tasarım ekibinde beş yıldır bebek giysi tasarımı yapıyor olmam tez konusu seçiminde önemli bir etkidir. Belirlenen firmalar ekseninde, genel bir yargıya ulaşabilmenin yanı sıra; hazır giyim üretimi açısından dünya pazarında önemli bir yere sahip olan LC Waikiki’nin, müşterilerinden edinilen bilgiler ile bebek giyiminde baskı tasarımının nasıl ve nerelerde kullanıldığı ile güncel durumu araştırılmıştır.

2. TEKSTİL BASKI TARİHİNİN GELİŞİMİ ve TEKSTİLDE BASKI YÖNTEMLERİ

2.1. TEKSTİL BASKI TARİHİNİN GELİŞİMİ

Tekstil, insanın iklim koşullarından korunma ve örtünme ihtiyacını karşılamak amacıyla çeşitli lifsi malzemelerle elde ettiği ürünlerle başlamıştır. Gelişen malzeme ve alet bilgisi ile insan, elyafı elde ettiği iplikleri dokumaya hazır hale getirmiştir. Uygarlaşma ile beraber duygu ve düşüncelerini bu dokumalar üzerinde şekillendirmiştir. Daha sonra insanlar bu ürünleri doğadan elde ettiği boyalarla renklendirmiştir. Baskılı kumaşlar da dokunmuş tekstillere yapılan desenlendirme ile yüzeyin dekore edilmesidir. Baskı, tekstil ürünleri üzerinde renkli desenler elde etmek amacıyla yapılan bölgesel boyamalardır. Baskıda desen, bir kumaş yüzeyini süsleyen, renklendiren ve değer katan en önemli unsurlardan biridir.

Baskı tekstil metaryelinin bölgesel olarak tek renk veya çeşitli renklerle renklendirilmesidir. Herhangi bir tekstil malzemesi üzerine desenin geliştirilen değişik teknikler aracılığıyla renkli olarak aktarılmasıdır.¹

Tekstil baskı tasarımının ilham kaynakları; umut, hayal, korku hatta sosyal hayattaki olguların simgelenmesine kadar olan soyut kavramların değişimlerini içine almaktadır. Uygur'a göre:

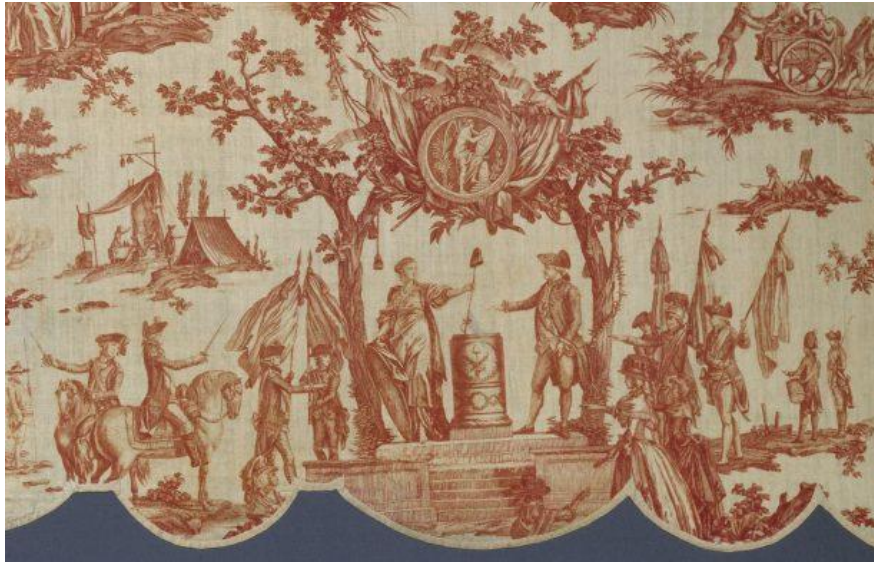
[...] el basmacılığının Çinliler ve Hintliler tarafından yapıldığı kuvvetle muhtemeldir. Piramitlerde ve diğer Mısır mezarlarında son zamanlarda yapılan keşiflerde rastlanan, boyamadan daha başka bir işlemle desenlendirilmiş kumaş parçaları, Mısırlıların M.Ö. 2500'lerde basmacılığı bildiğini ispat etmektedir.²

Tekstil baskıcılığının dokuma ve nakış ile desenlendirmeden daha eski tarihlerde başladığı düşünülmektedir.

¹ Mehmet Yakartepe, "Ön Terbiye-Baskı-Apre", **Tekstil Ansiklopedisi**, C.3, İstanbul: T.K.A.M. Yayınları, 1994, s.727.

² Ayşe Uygur ve Dilek Yüksel, **Tekstil Baskı Stilleri**, İstanbul: Bayko Matbaa ve Yayıncılık Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti., 2013, s.12.

M.Ö. 500'lerde doğal pigmentlerin yapıştırıcı doğal reçinelerle, yumurta akı maddeleriyle vb. kumaşa fırça veya kalıp kullanılarak hayvan figürü şeklinde uygulandıkları belirtilmiştir. Renkli olarak basılmış Hint kumaşları imparatorluk günlerinde Romalılar tarafından biliniyor ve itibar görüyordu. M.Ö. 100'lerde Yunan bölgesinde de Hint baskılı kumaşlar bilinmekteydi. Güney Amerika-Peru'nun M.S. 1531 yılında İspanyollar tarafından fethinden önce tekstil basmacılığı Perulular tarafından da uygulanıyordu, fakat basmacılığı kendilerinin mi keşfettikleri, yoksa dış kaynaklardan mı öğrendikleri bilinmemektedir. Basmacılık sanatının farklı zamanlarda bu medeniyetlerin her biri tarafından ayrı ayrı keşfedilmiş olduğu da düşünülmektedir.³

Resim 1: Christophe-Philippe Oberkampf, baskılı pamuklu kumaş, Fransa. Victoria & Albert Müzesi, Londra, 1682-1899.

Kaynak: <https://www.vam.ac.uk/blog/creating-new-europe-1600-1800-galleries/bastille-day> (25 Ekim 2019)

Gelişen moda anlayışı ile 18. yüzyılın sonlarına doğru baskılı kumaşlarda talep ihtiyacı doğmuştur. Bu talep, baskı işlemlerini hızlandıracak yöntemlerin arayışına neden olmuştur. İlk olarak 1783 yılında İngiltere’de Thomas Bell tarafından rulo baskı

³ Uygur ve Yüksel, s.12.

makinesinin patenti alınmış ve baskının makineleşme süreci başlamıştır.⁴ Hemen akabinde Amerika ve Fransa’da da rulo baskı tekniği ile baskılar üretilmiştir.

Resim 2: Sidney Mawson, rulo baskı, İngiltere. Victoria & Albert Müzesi, Londra, 1909.

Kaynak: <https://www.vam.ac.uk/articles/pattern-design-after-william-morris> (25 Ekim 2019)

19. yüzyılda teknolojinin gelişmesi ve sanayileşme ile birlikte seri üretimde artış olduğu gözlemlenmiştir. Seri üretime olan talep ürün kalitesinin azalmasına neden olduğu bilinmektedir. Gelişen teknolojinin neden olduğu bu olumsuz etki, tekstil alanında farklı baskı tekniklerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

2.2. TEKSTİLDE BASKI YÖNTEMLERİ

Genel olarak baskı; şekil, grafik, yazı ya da resimlerin bir yüzey üzerine aktararak çoğaltılabilmesi olarak tanımlanabilir. Tekstilde baskı ise belirli miktarda rengin tekstil yüzeyi üzerine bölgesel olarak uygulanması işlemidir. Geçmişten günümüze kadar olan süreçte çok farklı tekniklerle baskının uygulandığı bilinmektedir. Bu bölümde ana hatları ile tekstil baskı yöntemleri gelişim süreci içinde incelenmiştir.

⁴ Çiğdem Asuman Çini, “Sanayi Devriminde Tekstil Baskıcılığı ve Pamuklu Kumaşlar”, **Antik & Dekor Antika, Dekorasyon ve Sanat Dergisi**, Sayı.66, 2001, s.68.

2.2.1. Kalıp Baskı

Kalıp baskı uygulama tekniğinin ilk olarak nerede kullanıldığına dair kesin bir bilgi olmamakla birlikte Mezopotamya’da tahta kalıp kullanılarak kil üzerine baskı yapıldığı bilinmektedir.⁵ “1964 yılında yapılan arkeolojik kazılarda bulunan ‘mühür’ şeklinde kalıplar Hititler’in M.Ö. 7000 yıllarında kalıpla baskı yapmasını bildiklerini göstermektedir.”⁶

Mısırlılar ve Babiller, tahta üzerine anlamlı şekiller oyarak, üstlerine hafif boya sürüp bu kalıpları mühür olarak kullanmışlar ve böylelikle “tahta baskı sanatının” ilk hareket noktasını oluşturmuşlardır.⁷ Tahta baskıda yüksek kalıplar kullanılmaktadır. Yüksek baskı sanatı, basılacak olan yazı ve resmin linolyum, ağaç veya metal kalıp üzerine geçirilmesi sırasında boya olan kısımların yüksek, olmayan kısımların ise çukur olarak oyulması ilkesine dayalı bir tekniktir.⁸

2.2.2. Şablon Baskı

Şablon baskı, baskı sanatlarının temel tekniklerindendir. Bu baskı tekniği; metalik levhalar, kalın kartonlar gibi yüzeylerde desenin kesilmesi ile yapılır. Şablon baskı tekniğinde dikkat edilmesi gereken, desenin fazla ayrıntılı olmamasıdır. Geniş yüzeyler ve keskin kenarlar bu teknik için daha uygundur.

2.2.3. Silindir (Rulo) Baskı

Rulo baskı, rölyef baskının tam tersidir. Kumaş üzerine basılacak desenler, silindire işlenerek elde edilir. Zaman alıcı ve pahalı bir uygulama olması neden ile rulo baskı tekniği günümüzde önemini kaybetmiş durumdadır.⁹ Rulo baskı makinesinde, birden fazla desen silindiri kullanılarak çok renkli ve karmaşık desenler de basılabilir.

⁵ Zeynep Tezel, “Yazmacılık Sanatında Desenlendirme Teknikleri”, **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı.25, 2009, s.27.

⁶ Reyhan Kaya, **Türk Yazmacılık Sanatı**, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1988, s.11.

⁷ Hasan Mavitaş, “Gravür Baskı Tekniği Konulu İnteraktif Eğitim Yazılımı Hazırlanması”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, 2009), s.44.

⁸ Adnan Tepecik, **Baskı Teknikleri**, Ankara: Ostim Çıraklık Eğitim Merkezi Matbaası, 1999, s.10.

⁹ Süleyman Çoban, “Genel Tekstil Terbiyesi ve Bitim İşlemleri”, **E.Ü Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını Yayın No:10**, 1. Baskı, İzmir, 1999, s.89.

“Esası bakır plaka baskısına dayanan rulo baskıda, kumaş üzerine kesiksiz olarak baskı yapan ve sürekli olarak dönen desen grave edilmiş metal silindir kullanılmaktadır.”¹⁰

Desenin metal ruloların üstüne oyularak yapıldığı yönteme gravür (oyma) baskı, kabartma şeklinde işlendiği yönteme de rölyef (kabartma) baskı adı verilmektedir.

2.2.3.1. Rölyef (Gofraj, Kabartma) Baskı

‘Gofre’ kelime olarak kağıdın baskı esnasında kabartılması anlamına gelmekte olup boyalı ve boyasız yapılan bir kabartmadır.¹¹ Gofraj baskı ile metraj baskının yanısıra parça baskıda yapılabilmektedir. Döşemelik ve giysilik kumaşlarda, peluşlarda, masa ve yatak örtülerinde bu tekniğin kullanımı yaygındır.

Özellikle duvar kâğıdı baskısında kullanılan, tahta silindirler üzerinde desenin kabartma olarak bulunduğu ve bu silindirlerle baskı patının kumaşa aktarıldığı baskı yöntemidir. Bakır silindir üzerine desen kabartma şeklinde çizilir, kabartma alanlara uygulanan baskı patı kumaşa aktarılır. Gravür baskı silindirleri tekstil baskıcılığında kullanılırken Rölyef baskı silindirleri daha çok kâğıt baskısında kullanılır.¹²

Gofraj baskı tekniğinde kullanılacak olan kumaşın lif içeriğinin termoplastik yani sentetik (polyester, poliamid ya da asetat v.b) olması baskının kalıcılığını sağlayan bir unsurdur.¹³

2.2.3.2. Gravür (Oyma) Baskı

Gravür, tekstil baskı yöntemi olmasının dışında grafik sanatlarında kullanımı yaygın bir baskı tekniğidir.

¹⁰ Özlenen Erdem İşmal ve Leyla Yıldırım, **Tekstil Baskıcılığının Tarihçesi**, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2012, s.106.

¹¹ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Matbaa Teknolojisi Tipoda Gofre, 2011, <https://docplayer.biz.tr/108327929-T-c-mglli-eggtgm-bakanligi-matbaa-teknolojigsg-tgpoda-gofre-213gim119.html> (10 Ağustos 2019), s.3.

¹² Uygur ve Yüksel, s.14.

¹³ Uygur ve Yüksel, s.133.

Grafik sanatların bir kolu olan ve Yunanca'da 'yazmak, çizmek' anlamına gelen grafikes ve grafein, Almanca'da 'oymak ve kazımak' anlamını içeren graben, Osmanlıca'da kazıma-kabartma anlamına gelen hakk ve Fransızca'da oyma anlamına gelen gravure sözcükleriyle ifade edilen Gravür, kökeni çok eskiye dayanan ve kazıma yöntemi ile kalıp hazırlama ve bu kalıp aracılığıyla da kâğıt vb. yüzeylere resim yapma sanatı olarak tanımlanmaktadır.¹⁴

Tekstil baskı tasarımında, oluşturulan desen bakır silindirler üzerine oyularak işlenir ve silindir dönerken boya teknesinden aldığı pat ile oyulmuş alanları doldurur patın fazlası rakle yardımıyla alınır. Uygulanan basınçla oyuk alanlardaki pat kumaş yüzeyine aktarılmış olur.

2.2.4. Film Baskı

Şablon baskının gelişmiş hali olan film baskı; düz film baskı (ipek baskı, serigrafi baskı, film druck baskı, düz şablon baskı) ve rotasyon (dönel) baskı olmak üzere iki şekilde uygulanmaktadır.

2.2.4.1. Düz Film Baskı

Düz film baskıda desen oluşumu için, çerçevelere gerilmiş gaze bezi olarak adlandırılan ipek veya sentetik bezleri çerçeveye germe işlemi yapılmaktadır. Desenin negatifi, lak olarak bilinen emülsiyon malzemesi ile kaplanarak istenilen kısımlardan boya geçişi sağlanmaktadır. Her bir desen için ayrı hazırlanan bu şablonlar üzerine boya dökülür ve rakle yardımı ile sıyrılarak pozlandırılmış ipeğin gözeneklerinden geçmesi sağlanır.

İpek, şablon baskı tekniğın kullanılabilirliğini arttırmıştır. 19. yüzyılda Uzakdoğuluların Avrupa'ya göç etmesi sonucunda dünyada bilinen ve uygulanan bir teknik haline gelmiştir.¹⁵ Düz film baskının; el ile üretim, yarı otomatik ve tam otomatik makinelerde üretim olmak üzere üç şekilde uygulandığı görülmektedir.

¹⁴ Mustafa Küçüköner, "İmge ve Çoğaltma", (Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014), s.58.

¹⁵ İnan Temur, "Günümüz Türk Baskı Resim Sanatındaki Gelişmelerin Sanatsal Anlatıma Etkileri", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2011), s.56.

El ile üretim: Rakle hareketinin el yardımı ile makine yardımı alınmadan yapılan film baskı uygulamasıdır.

Yarı otomatik makinelerde üretim: Raklenin hareketleri el yardımı ile yapılırken diğer hareketlerin otomatik olarak yapıldığı film baskı tekniğidir.

Tam otomatik makinelerde üretim: Raklenin çekim sayısı ve basıncı gibi işlemler ile şablonların iniş kalkış hareketi ve hız ayarı gibi birçok fonksiyon otomatik olarak gerçekleştirilir.¹⁶

2.2.4.2. Rotasyon (Dönel) Film Baskı

Rotasyon baskı yöntemi diğer baskı teknikleri ile karşılaştırıldığında avantajlarının fazla olduğu görülmektedir; üretim hızı çok yüksektir. Düz film baskının 2-3 katı üretim gerçekleştirilebilir. Rotasyon baskıda boya ezilmesi ve kirlenme olmadığı için daha canlı ve daha parlak renkler elde edilir.

2.2.5. Transfer Baskı

Transfer baskı; özel kağıt üzerine basılıp, ardından ayrı bir işlemle tekstil yüzeyine geçirilen baskı çeşididir.

Transfer Baskı hem bir baskı çeşidi hem de bir baskı yöntemidir. Diğer tekniklerinden ayrılan en önemli özelliği ise desenin önceden kâğıda bastırılma işlemidir. Başlıca transfer baskı çeşitleri: Süblimasyon Transfer Baskı, Eriyik Transfer Baskı, Film Çıkartma Transfer Baskı, Yaş Transfer Baskı teknikleridir.¹⁷

Bir çok uygulama alanı bulunan transfer baskı tekniği polyester, akrilik ve poliamid gibi sentetik elyaf üzerine basıldığı gibi doğal ve sentetik karışımli kumaşlara da uygulanabilir.

2.2.6. Dijital Baskı

Dijital baskı; bilgisayarda hazırlanan desenin, belirli özelliklere sahip yazıcılardan mürekkebin püskürtülerek kumaş yüzeyine aktarılması tekniğidir. Dijital

¹⁶ Uygur ve Yüksel, s.15.

¹⁷ Çoban, s.122.

baskı ilk olarak kâğıt üzerine uygulanmıştır. Teknolojinin gelişimi ile kumaş ve farklı metaryeller üzerine de baskı yapılı hale gelmiştir.¹⁸ Dijital baskı; doğal ya da sentetik veya doğal-sentetik karışımı, her türlü tekstil yüzeyine uygulanabilir. Bu baskı yönteminde baskı patı yerine baskı mürekkebi kullanılmaktadır.

Günümüz modern baskı tekniklerinden biri olan dijital baskı, maliyet ve zaman avantajları ile her desen tarzını kumaş yüzeyine basmayı kolaylaştırmaktadır. Dijital baskıda, detaylı desenlerin basılabilmesi ve tekniğin ön hazırlık işlemleri gerektirmemesi numune üretimini kolaylaştırır da geleneksel baskı teknikleri tercih edilebilmektedir. Ekolojik açıdan geriye atık boya bırakmayan, kumaşa tutunduktan sonra kimyasal olarak işlemde geçirilebilme özelliğine sahip olan bu teknoloji ile baskı endüstrisi önemli bir yenilik kazanmıştır. Tekniğin bunca avantajına rağmen önemli bir dezavantajı deseni renklendiren mürekkep/boya püskürtücülerinin her boya için uyumlu olmayışıdır.¹⁹

2.2.7. Özel Baskı Stilleri ve Karışık Teknikler

Klasik baskı sistemlerinin yanında bitim işlemleri ya da çeşitli özel teknikler ile tekstil yüzeylerine estetik özellikler kazandırılmaktadır. Farklı kimyasallarla elde edilen dokunsal hacimsel şeffaf efektler, rölyef baskıların plastik etkileri, ısı ve basınçla tekstil yüzeyine kazandırılan dokunsal ve hacimsel özellikler, kabaran baskı, yıldız baskı, flok baskı gibi pigment baskı çeşitleri; tekstil estetiğini etkileyen işlemlerden sadece birkaçıdır. 20. yüzyılda baskı tasarımının içeriğine eklenen tekstil baskıcılığının özel uygulamaları ve bitim işlemlerinin günümüzde de disiplinlerarası birleşmelerle tekstilin görselliğini, işlevini ve anlatımını değiştirmeye başladığı gözlemlenmiştir.²⁰

Özel baskı stillerinin bebek giyiminde kullanılmasının günümüzde gelişen trendlerle beraber yaygınlaştığı görülmektedir.

¹⁸ Uygur ve Yüksel, s.17.

¹⁹ Füsün Özpulat ve Dilek Yurt, “Günümüz Baskı Desenli Kumaşlarında Desen Tarzları ve Teknikleri”, **Antalya 1. Uluslararası Moda ve Tekstil Tasarımı Sempozyumu Bildirileri Özel Sayı-1**, Antalya: Akdeniz Üniversitesi, 08-10 Ekim 2012, s.31.

²⁰ İdil Akbostancı, “20. ve 21. Yüzyıllarda Tekstil Baskı Tasarımı ve Üretimin Değişen Tanımı”, **Sanat Tasarım Dergisi**, Sayı.5, 2014, s.36.

2.2.7.1. Flok Baskı

Flok baskı, bir yüzey kaplama tekniğidir. Sadece desenli kısımlara veya bütün yüzeye uygulanır. Serigrafi baskının yapılabildiği tüm ürünlere flok baskı yapılabilir. Giyim tasarımlarında ve endüstriyel ürün bazında çok yaygın kullanımı olduğunu görülmektedir.²¹

“Floklama; yüzeyde kadifemsi, suni deri ve özel görünümlü tekstil yüzeyler oluşturmak için kullanılan tekniktir. En basit işlem, önceden yapışkanlı tabakaya kısa liflerin yapıştırılmasından meydana gelmektedir.”²² Flok tekniği; dekorasyon, giysiler, suni süet üretimi, otomobil iç kaplamaları ve tebrik kartları olarak kullanılmaktadır.²³

Floklama ürüne farklı görsel efektler veren alternatif bir baskı tekniğidir. Flok baskı tekniğine bebek giyiminde çoğunlukla kış koleksiyonlarında yer verilmektedir.

Resim 3’teki H&M örneğinde olduğu gibi hayvan grafiklerinde kullanımı yaygındır. Tüylü hissi verdiği için hayvan grafiklerinin yanında meyve ve sebze grafiklerinde de oldukça sık görülmektedir. Flok baskının kimyasal maddesi bebek sağlığına uygun olmadığı için grafikler kontür ya da daha yalın bir şekilde tasarıma yansımaktadır.

²¹ Engin Uğur, “Flok Baskı Tekniğinin Basım ve Yayın Teknolojileri Programı Serigrafi Baskı Dersine Entegrasyonu”, **Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı.23, Cilt.6, 2018, s.547.

²² Robert Banzhaf, **Screen Process Printing**, Bloomington: McKnight Publishing Co., 1983, s.87.

²³ Berrak Orhaneddin, “Prototip Floklama Makinesi Tasarımı, İmalatı ve Flok İplik Üretimi”, (**Yüksek Lisans Tezi**, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2010), s.6.

Resim 3: H&M, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: https://www2.hm.com/en_asia3/productpage.0767236001.html (27 Ekim 2019)

2.2.7.2. Sim Baskı

Sim (glitter), günümüz tekstil baskı sektöründe yaygın olarak kullanılmakta olan bir süsleme objesi olarak bilinir. Sim baskı, kumaşa ışıltılı ve parlak bir efekt verir. Baskının patında kullanılan yapıştırıcının kalitesi ve sonrasında yapılan fikse işlemi sim baskı tekniğinin sürtünme ve yıkama haslıklarının iyi sonuç vermesi için önemlidir.

Sim baskı genelde kız bebek giyiminde kullanılmaktadır. Ancak bebek giysilerinin yıkama sıklığının fazla olması nedeni ile simin mukavemeti her yıkamada özelliğini kaybetmektedir. Baskıdaki simin zamanla kaybolduğu gözlemlenmiştir. Bu olumsuz özelliğine rağmen, kız bebek trendlerinde sim baskının yaygın kullanımı görülmektedir.

Resim 4: Mayoral, 2018 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.mayoral.com/en/unitedkingdom/glitter-print-sweatshirt-for-baby-girl> (15 Ekim 2019)

2.2.7.3. Varak Baskı

Varak baskı, kalıpla desenin olduğu bölgeye yapıştırıcı aktarıldıktan sonra varak kağıtlarının yapıştırıldığı bir baskı sitilidir.

Varak, taşıyıcı bir polyester film üzerine özel kaplama makinalarıyla boya ve alüminyum kaplanarak elde edilmektedir. Geçmişte daha çok matbaacılık sektöründe kullanılmış ancak son 30-40 yıldır da tekstil sektöründe yer almış bir kaplama malzemesidir. Varak filminin tekstil ve matbaa dışında seramik, cam, plastik ve deri malzemeler üzerinde de kullanım alanı arttığı gözlemlenmektedir.²⁴

Günümüzde tekstil varakları altın, gümüş ve bakır renginin dışında farklı renkte de üretilmektedir. Bu varaklar ayrıca parlak, mat ve yarı mat gibi özelliklerle sahiptir. Genelde kız bebekte yaygın olarak kullanılsa da erkek bebek tasarımlarında da yer aldığı, bir çok markada görülmektedir (Resim 5).

²⁴ Varak Baskı, (t.y.) <http://www.ozerorme.com/index.php/varak-baski/> (15 Ekim 2019).

Resim 5: GAP, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.

Kaynak: https://www.gap.com/browse/product.do?pid=441167002&cid=65208&pcid=65208&vid=1&grid=pds_73_140_1&cpos=73&cexp=1321&cid=CategoryIDs%3D65208&ctype=Listing&cpid=res1910261530914624236018#pdp-page-content (27 Ekim 2019)

2.2.7.4. Puf (Kabartma) Baskı

Puf baskı, kumaşa farklı efekt kazandıran özel baskılardan biridir. Patın kumaşa aktarılması pigment boyar maddelerle yapılan baskı gibidir ancak fiksesi ve baskının görünüşü farklıdır. Kabartma baskı; kabartma baskı patına boyar madde karıştırıldıktan sonra kalıpla kumaşa aktarılmaktadır. Sonrasında yapılan fiske işlemi ile patın kabartılması sonucu elde edilen özel bir baskı çeşididir.²⁵

Puf baskı ile hazırlanan desenler kumaş üzerinde yüksek bir boyut kazanır. Uygun fiyatlı bir ürün hazırlanmak istenildiğinde nakış tekniği yerine puf baskı yapılır ve nakış görünümü puf baskı tekniği ile verilir (Resim 6). Günümüzde puf baskının patına karıştırılan sim ile farklı bir görünüm elde etmek mümkündür.

²⁵ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tekstil Teknolojisi Özel Baskı Efektleri 3, 2013, <https://docplayer.biz.tr/16949433-T-c-milli-egitim-bakanligi-tekstil-teknolojisi-ozel-baski-efektleri-3.html> (10 Ağustos 2019), s.31.

Resim 6: Big-w, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.bigw.com.au/baby-kids/baby-clothes/baby-tops-t-shirts/c/6122111/> (7 Kasım 2019)

2.2.7.5. Devore Baskı

Devore baskı; birden çok lif karışımından meydana gelmiş kumaşlarda, liflerden birinin yakılarak yakılan kısmın, şeffaf bir görünüm almasıyla elde edilen baskı tekniğidir. Genellikle perdelik ve şeffaf görünümlü kadın tişörtleri ile abiye giysilerin kumaşlarında kullanılmaktadır.²⁶ Devore baskı, polyester ve pamuk karışımından oluşan kumaşlara basılmaktadır. Polyester oranının fazla olması nedeni ile bebek giysilerinde kullanımı azdır.

Pamuk ve polyesterden oluşmuş bir kumaşta, uygun çözelti ile yüksek ısı altında kimyasal erime işlemi yapılarak yok edilmesi istenen bölgelerde pamuk lifleri yanarak yok olurken geriye şeffaf polyester görüntüsü kalmaktadır. Böylece kumaş yüzeyinde yarı şeffaf bir görünüm oluşmaktadır.²⁷

²⁶ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tekstil Teknolojisi Özel Baskı Efektleri 1, 2013, <https://docplayer.biz.tr/17530733-T-c-milli-egitim-bakanligi-tekstil-teknolojisi-ozel-baski-efektleri-1.html> (10 Ağustos 2019), s.21.

²⁷ Neslihan Yaşar, “Kumaş Modasında Yenilikçi Etkiler”, *Sanat Dergisi*, Sayı.13, 2010, s.120.

Resim 7: Mayoral, 2019 İlkbahar/Yaz koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.bebekhouse.com/urun/mayoral-kiz-bebek-yazlik-devore-elbise-kulot-set-18myry001820-dogal> (7 Kasım 2019)

2.2.7.6. Boncuk (Havyar) Baskı

Baskı tutkalının baskı kalıbıyla kumaşa aktarıldıktan sonra üzerine boncuk serpilerek yapılan bir baskı çeşididir. Boncuk baskıda kullanılan boncukların rengi baskıyı renklendirir. Baskı patında kullanılan tutkal yapılan fikse işlemiyle kumaşa ne kadar iyi bağlanırsa boncukların dökülmesi azalacak ve baskının yıkama-sürtünme haslıkları da o kadar iyi olacaktır.²⁸

Bebek giyiminde, bebeğin boncuğu yutma riski olduğu için boncuk baskı kullanımı yaygın değildir. Bu baskı tekniğinin yıkama haslığının da düşük olması nedeni ile boncuk baskı tercih edilmemektedir.

²⁸ T.C Milli Eğitim Bakanlığı, *Tekstil Teknolojisi Özel Baskı Efektleri 3*, s.7.

Resim 8'deki örnekte Zara'nın 2018 kız bebek koleksiyonu için tasarladığı modelde boncuk baskı kullanımı görülmektedir.

Resim 8: Zara, 2018 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.zara.com/tr/tr/chocuklar-kiz-chocuk-tishertler-l450.html?v1=1282275> (10 Mayıs 2019)

2.3. BASKI YÖNTEMLERİ ile BİRLİKTE FARKLI YÜZEY OLUŞTURMA TEKNİKLERİ

Yüzey tasarımı kavramı içerisinde yer alan baskı tasarımında, çeşitli malzemler kullanılarak oluşturulan özel yöntemler ile tekstil yüzeylerinde yenilikler yaratmak mümkündür. Boya ve baskı tekniği dışında farklı malzemeler ile yüzeyde süslemeler yapılabilmektedir. Bu başlık altında, bebek giyiminde en yaygın yüzey oluşturma teknikleri ele alınmış; teknikler bebek sağlığı ve çocuk güvenliği açısından irdelenmiştir.

2.3.1. Pul-Payet ve Boncuk İşleme Tekniği

Giyim tasarımında, estetik görünümü zenginleştirici ayrıntılara yer verilmesinde teknolojik gelişmeler önemli rol oynamaktadır. Giysileri çarpıcı hale getirmek ve göze daha güzel göstermek amacı ile kumaş üzerine bazı ilaveler

yapılmakta ve çeşitli süsleme teknikleri uygulanmaktadır. Bunlardan birisi de estetik algı düzeyini arttıran malzemeleri kullanarak yapılan işleme sanatıdır. Süslemeler model ve kumaş özelliği, cinsiyet, kullanım alanı, yaş, renk, gibi birçok etkene göre değişiklik gösterebilmektedir.²⁹ Çoğunlukla özel gün giysilerinde kullanılan işleme tekniği günümüzde spor kıyafetlerde, aksesuarlarda, çocuk kıyafetleri ve ev dekorasyonun da kullanımı yaygındır. Bebek giysilerinde kullanımı çocuk güvenliği açısından tehlikelidir. Bebeğin giyinirken yüzünü çizme olasılığı gözönünde bulundurularak 0-3 yaş arası bebeklerde kullanımı oldukça azdır.

Resim 9: H&M, 2019 İlkbahar/Yaz koleksiyonu.

Kaynak: https://www2.hm.com/en_us/productpage.0633847003.html (10 Mayıs 2019)

Payet işleme tekniğindeki son gelişme; payetlerin her iki yüzünde kullanılmasıdır (ön ve arkası farklı renk olan payetler). Son zamanlarda trend olan bu teknik ile elle müdehale edilen payetlerin ileri geri hareketi sonu farklı desenler ortaya çıkmaktadır. Özellikle çocukların ilgisini çektiği düşüncesi ile hazırlanan bu tasarımlara hemen hemen her marka koleksiyonunda yer vermiştir.

²⁹ Beyhan Pamuk, **Uygulama Teknikleri Temel Kalıp ve Dikim Uygulama Teknikleri**, İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama, 2002, s.118.

Resim 10: H&M, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu

Kaynak: https://www2.hm.com/es_es/productpage.0620191009.html (10 Ağustos 2019)

2.3.2. Nakış Tekniği

Kumaş üzerine pamuk, keten, ipek veya sim iplikler kullanarak yapılan süsleme sanatıdır. Çok eski zamanlardan beri elle yapılan nakış zaman içinde tek kafalı dikiş makinelerinde, sonra jakarlı nakış makinelerinde ve şimdi gelişen teknolojiyle beraber elektronik nakış makinelerinde yapılmaktadır.³⁰

Nakış tekniği elde yapılabildiği gibi kasnak yardımıyla gerilerek de uygulanabilmektedir. Nakış işleme tekniğinde baskı, lazer kesim gibi farklı teknikler ile birlikte kullanılarak karışık teknik adı altında iki boyutlu olan baskı desenine üçüncü boyut kazandırılmaktadır. Bu teknik ile giysiye görünüm zenginliği sağlamaktadır.

Hızla gelişen ve değişen moda akımlarının vazgeçilmez unsuru halini alan nakışların oluşturulmasında kullanılan makinalarda önemli teknolojik gelişmeler gözlenmektedir. Günümüzde birçok farklı nakış tekniği tekstil yüzeylerinde kullanılmaktadır. Resim 11’de Mango’nun 2019 İlkbahar/Yaz koleksiyonu için

³⁰ Nakış Baskı, (t.y.) <http://www.bariaiselbiseleri.com/bilgiler/nakis-baski-hakkinda.html/> (25 Ekim 2019).

hazırlamış olduğu modelde, lazer kesim ile kesilmiş şifonların yüzey üzerine işlenmesi görölmektedir. Bu nakış teknik bebek giysilerinin kumaş yüzeyi oluşumunda son yılların trend nakış tekniğı olarak bilinmektedir.

Bebek giyiminde nakış çok sık kullanılan bir tekniktir. Özellikle pamuk iplikle yapılan nakışlar bebek giysilerinde doğal bir görünüm oluşturmaktadır. Nakışta uzun ipliklerin bırakılması bebeğin bu iplikleri yutmasına sebep olabilmektedir. Ayrıca nakış yapılan yüzeyin arka yüzünün telasız olmasından kaynaklanan sertlik bebeğin tenine zarar verdiği gözlemlenmiştir. Güvenlik açısından uygun bir şekilde işlenen nakışlar bebek giysilerinde rahatça kullanılmakta ve tasarımda farklı estetik dokunuşlar yapılabilinmesine olanak sağlamaktadır.

Resim 11: Mango, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: https://shop.mango.com/tr/kiz-cocuk/tisort-uzun-kollu/tisort---57015955.html?c=85&n=1&s=prendas_babyNina.familia;535 (25 Ekim 2019)

2.3.3. Karışık Teknik

Karışık teknik, bütün tekniklerin hepsinin ya da birkaçının uygulanmasıyla oluşan bir baskı tekniğidir. Baskı teknikleri modernleşme ile gelişmiş ve tekstil yüzeylerinde farklı birçok tekniği bir arada kullanma olanağı sağlamıştır. Tekstil tasarımda tekniklerin bir arada kullanılması, yaratıcı çalışmalarda yeni bir boyut kazandırmıştır. Farklı baskı metotlarını geliştirerek özgün tasarımlar oluşturabilme olanağı ortaya çıkmaktadır.

Bebek giyiminde oldukça yaygın olarak kullanılan karışık tekniklerin başında baskı ile aplike, pigment baskı üzeri puf yada sim baskı birlikteliği görülmektedir. Resim 12’de Mango’nun 2019 Kış sezonuna hazırladığı erkek bebek koleksiyonunda pigment baskı üzerine el örgüsü şapka ve ponpon kullanılmıştır.

Resim 12: Mango, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://shop.mango.com/tr/erkek-cocuk/tisort/desenli-ponponlubabyNino.familia;564> (28 Ekim 2019)

Bebek giyiminde baskı üzeri çeşitli üç boyutlu ve hareketli görüntüler çocukların da ilgisini çekmektedir. Baskı üzerine içi elyaf dolgulu yumuşak aplikeli tasarımlara markaların sıklıkla yer verdiği görülmektedir (Resim 13). Günlük giyimde de sık kullanılan bu teknik, pijamalar ve yenidoğan giysilerinde de kullanılmaktadır.

Resim 13: Zara, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.zara.com/tr/tr/apli-robot-baskili-sweatshirt-p01880566.html>

(28 Ekim 2019)

3. BEBEK GİYİM TASARIMI

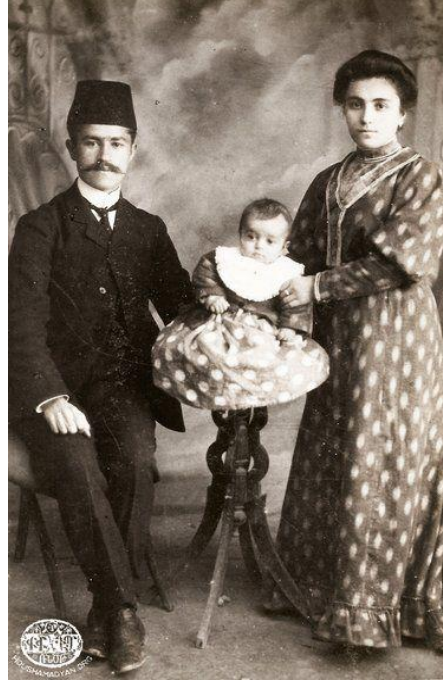
Bebek giyim modasının son yıllarda kendine geniş bir yer edindiği gözlenmektedir. Özellikle günümüzde bebek giyim trendleri sosyal medyanın da etkisi ile artmıştır. Yetişkinde olduğu gibi bebekte de her sezona uygun giyim tasarımı, moda trendleri doğrultusunda hazırlanmaktadır. Erkek bebek ve kız bebek giyim, olarak ayırabileceğimiz kategorilerin yanında yeni dönemde ayrı bir kavram olarak unisex bebek giyimi ortaya çıkmıştır.

3.1. BEBEK GİYİM TASARIMINA GENEL BİR BAKIŞ

Bebek giyiminin, 19. yüzyılın sonuna kadar yetişkin giyimin benzerleri şeklinde tasarlandığı bilinmektedir. Önceleri giysiler, aile bireyleri veya terzi tarafından dikilmekteyken, 1870’li yıllarda makineleşmenin gelişmesiyle birlikte toplu üretim şekli başlamıştır. Fakat bu üretim basit ve çok az miktarlarda olmuştur. Hazır giyim endüstrisi 1920’den itibaren çocuk giysi tasarım çalışmalarında yüksek gelir grubu ailelerin ilgisini çekerek 20. yüzyılda artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Bebek giyiminde 1950’li yıllar önemli bir değişim dönemidir. Çocuklarını farklı giydirme isteği “Rock’n Roll” müzik ve televizyon programlarının etkisiyle ailelerde artmıştır. Özgün giyinme isteği, kadın ve çocuk giyiminde yeni bir sektörün oluşmasına neden olmuş ve günümüze kadar uzanmıştır.³¹

Bebek giyim tasarımının 19. yüzyılın başlarındaki tasarım anlayışı Resim 13’te ve günümüzde de trend olan anne kız kombini Resim 14’te görülmektedir. Kadın ve bebek giysi deseninin aynı olması, günümüzdeki anne çocuk giyimi benzerliğinin ilk örnekleri olarak düşünülebilir. Geçmiş dönemde, çeşitliliğin ve hazır giyimin yaygın olmaması nedeni ile eve alınan desenli bir kumaştan, anne ile kızına ya da baba ile oğluna giysiler dikildiği bilinmektedir. Bu anlayışta ekonomik faktörler ön plandadır. Günümüzde bu anlayış trend olmuştur ve bebek giyim firmaları anne-kız ve baba-oğul kombinlerinden oluşan koleksiyonlar hazırlamaya başlamıştır.

³¹ Fatma Seçil Karayel, “Şile Bezinin Çocuk Giyiminde Kullanımı ve Marka Faktörü”, **Kalemişi Dergisi**, Cilt.6, Sayı.12, 2018, s.205.

Resim 14: Soghomon Kasardjian ve Azniv Kasardjian aile fotoğrafı, 1903.

Kaynak: <https://www.houshamadyan.org/mapottomanempire/vilayet-of-adana/sandjakofsis/religion/religious-customs.html> (15 Eylül 2019)

Resim 15: Koton, 2019 İlkbahar/Yaz anneler günü koleksiyonu.

Kaynak: <http://www.mallreport.com.tr/perakende/kotondan-anneler-gunu-icin-annesi-ve-kizi/2607> (10 Ekim 2019)

Giyim ve desen tasarımlarına yön veren trendler, bebek giyiminde uzmanlaşan firmaların orijinal tasarımlarını sunulduğu fuarlarla belirginleşmektedir. Sergilenen tasarımlar, baskılara, süsleme tekniklerine, kumaş kalitelerine ve modellere esin kaynağı olmaktadır. Dünyada bebek giyim tasarımlarının oluşumu, yetişkin giyimi kadar organizasyon ve alt yapı gerektirmektedir. Bebek fuarların ve moda haftalarının tendleri belirlemede önemi büyüktür. Yılda iki defa Floransa’da düzenlenen Pitti Bimbo, bebek ve çocuk modasının dünyadaki en önemli fuarıdır. Bebek giyiminde trendleri belirlemede oldukça etkili olan Pitti Bimbo; trend olacak desenleri, modelleri ve o sezona ait renk paletini belirlemektedir. Bir çok tasarımcı, tasarımlarını bu fuar ile oluşturmaktadır. Fuar, firmaların en son koleksiyonlarını sundukları bir platform olması açısından vitrin niteliği taşımaktadır.

Resim 16: Pitti Bimbo Floransa Fuarı, 2018 Sonbahar/Kış.

Kaynak: <https://www.pauletpaula.com/pitti-bimbo-18-20-january-2018/> (10 Ekim 2019)

Dünyadaki diğer önemli çocuk giyim fuarı Playtime’dir. Paris ve Newyork’ta yılda bir düzenlenen uluslararası katılımcılar ile defilelerinin olduğu bu fuar, sektördeki profesyonel ve perakendeciler için bir buluşma noktasıdır. Ulusal ve uluslararası marka katılımcıları, gelecek sezon için en yeni koleksiyonları ve trendleri göstermektedir. Giysi ve aksesuarlara ek olarak, hediyeler ve süs eşyaları da bu endüstriye özel olarak

ayarlanmış bir çerçevede sergilenmektedir. Tanınan veya henüz keşfedilmemiş tasarımcılar Playtime için özel olarak oluşturulmuş grafik ve desenlerini katılımcılara sunma imkânı bulmaktadırlar.

Resim 17: Playtime Paris Fuarı, 2019 Sonbahar/Kış.

Kaynak: <https://www.sissiworld.net/en/playtime-paris-25th-edition-all-trends-in-fashion-children-for-lautunno-winter-2019-20/> (11 Ekim 2109)

Bebek giyimin dünyadaki yerinin kadın ve erkek giyim kadar önemli bir noktaya ulaşmasında sosyal medyanın olduğunu söylemek mümkündür. Büyüyen bir sektör olan bebek giyimin dünyadaki durumu genel hatları ile incelendiğinde: tüm dünyadaki hazır giyim ticaretinin % 2,14'ünü bebek giyim ticaretinin oluşturmaktadır. Bu ticaretin büyük bir kısmının pamuktan oluşan bebek giyim eşyası ve aksesuarları oluşturduğu bilinmektedir. 2014 yılında 10 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşen bebek giyim ihracatında örmeden oluşan bebek giyim eşyalarının % 60,1 pay ile öne çıktığı gözlemlenmektedir. 10,3 milyar Dolar değerindeki dünya bebek giyim ithalatının % 71,4'ünü örme bebek giyim eşyaları, % 28,7'sini ise örülmemiş bebek giyim eşyası ve aksesuarları oluşturduğu bilinmektedir. Bebek giyim ithalatında

dünyada öncü ülkeler ise İngiltere (% 8,4), Fransa (% 8), Almanya (% 6) ve İspanya'dır (% 4,8) , ABD (% 23,5).³²

Kadın giyim, tekstil sektöründe en büyük paya sahip olan kategoridir. Kadın giyimden ardından diğer büyük payın bebek giyiminde olduğu bilinmektedir.

Dünyada kadın ve bebek giyim sektörü incelendiğinde; 2012-2016 yılları arası 5 yıllık süreçte dünya hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında kadın ve bebek hazır giyim payı %27 civarında olduğu gözlemlenmiştir. 5 yıllık süreçte dünya hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında aldığı pay bazı yıllar azalmasına rağmen payını korumuş %26,3 seviyesinde olmuştur.³³

LC Waikiki'nin yaptığı araştırmalar sonucu dünyada öne çıkan önemli firmalar; Zara, Mango, H&M, Next ve Gap'tir. Bu firmaların güncel bebek koleksiyonundan tasarımlar; Resim 18, Resim 19 ve Resim 20'de görülmektedir.

Resim 18: Zara, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.zara.com/tr/tr/chocuklar-kiz-bebek-elbiseler-1108.html?v1=1283723> (2 Mayıs 2019)

³² *Istanbul Kids Fashion*, (t.y.) <https://www.istanbulkidsfashion.com/tr/> (18 Ağustos 2019).

³³ İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği, İstatistiklerle Dünyada ve Türkiye’de Kadın ve Kız Çocuğu Hazır Giyim Ticareti 2016 Yıllık Raporu, 2016, <https://www.ihkib.org.tr/fpicerik/ia/d/2017/11/30/kadin-hazirgiyim-rapor-2016-yillik-201711301444340063-8E788.pdf> s. 8-9 (10 Ekim 2018), s. 8-9.

Resim 20: Mango, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <https://shop.mango.com/tr/kiz-cocuk/tulum/kaplumbaga-desenli-keten-karsalopet.html> (2 Mayıs 2019)

3.2. TÜRKİYE’DE BEBEK GİYİM TASARIMI

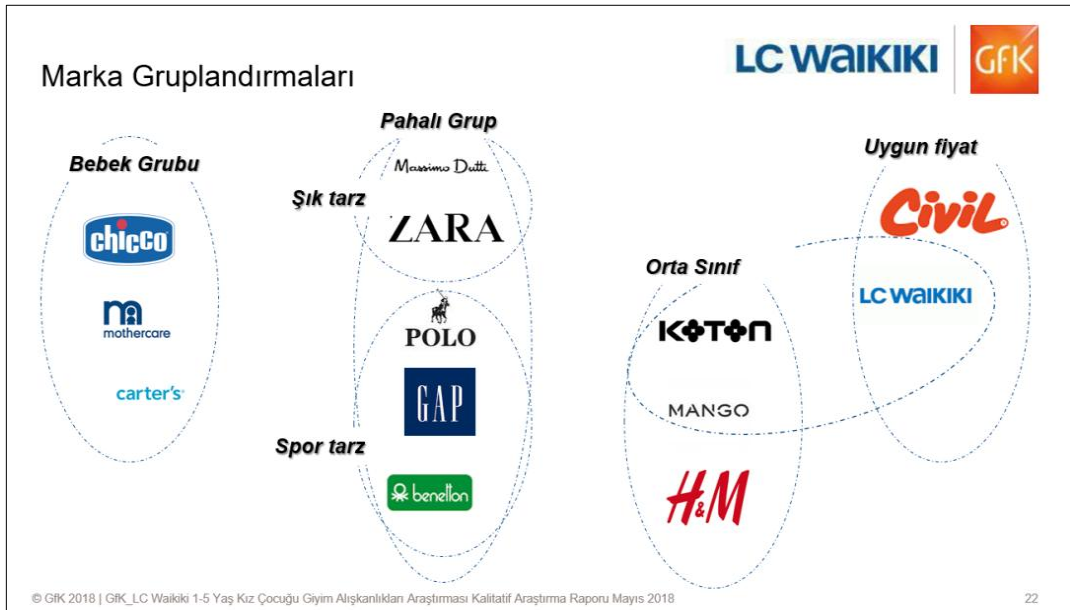
Türkiye’de bebek giyim tasarımı, tasarım kavramının anlaşılması ve öneminin kavranması ile gelişmektedir. Bu nedenle sektörde zaman içinde büyük bir pay alacağını söylemek mümkündür. Ancak Türkiye’de henüz bebek giyim tasarımı ile ilgili üniversitelerin sanat/tasarım eğitimi veren kurumlarında bu alana katkı sağlayacak derslerin yer almadığı görülmektedir. Sektörde, bu yıl dördüncüsü gerçekleşecek olan Junio Show Bebek ve Çocuk Giyim Genç Tasarımcılar Yarışması, bebek giyim tasarımı açısından oldukça değerlidir.

Bir çok ülkede düzenlenen bebek tasarım fuarları Türk firmalara ve tasarımcılara ilham olmaktadır. Ayrıca Türkiye’de de uluslararası platformda bebek ve çocuk hazır giyim sektörü ile ilgili büyük bir fuar organizasyonu yapılmaktadır: Uluslararası İstanbul Anne Bebek Çocuk Ürünleri Fuarı içinde yer alan İstanbul Kids

Fashion, 650'den fazla ulusal ve uluslararası markanın bir araya gelmesini sağlamaktadır.³⁴

Ebeveynlerin sosyal medya paylaşımları ve bebeklerini modaya uygun giydirmeye arayışları tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bebek giyim tasarımını olumlu yönde etkilemiştir. Bir çok marka, yetişkin giyim tasarımının yanında küçük bebek koleksiyonları ile sektöre yenilik katmıştır. Perakende mağzacılığın yanısıra “haute couture” bebek giyim tasarımları yapan bir çok butik açılmıştır. Bu butiklerde, fiyat standartları gözetilmeden daha cesaretli tasarımlar sunulmaktadır.

LC Waikiki'nin 2019 pazar araştırması verilerine göre, Türkiye'de ilk 10'daki marka gruplandırılmaları Şekil 1'deki gibidir. Sadece bebek ürünü hazırlayan markalar Chicco, Mothercare ve Carters olarak belirlenmiştir. Yetişkin ve bebek ürünlerini beraber satışa sunan markalar kendi aralarında pahalı-uygun, şık ve spor olarak ayrılmıştır.

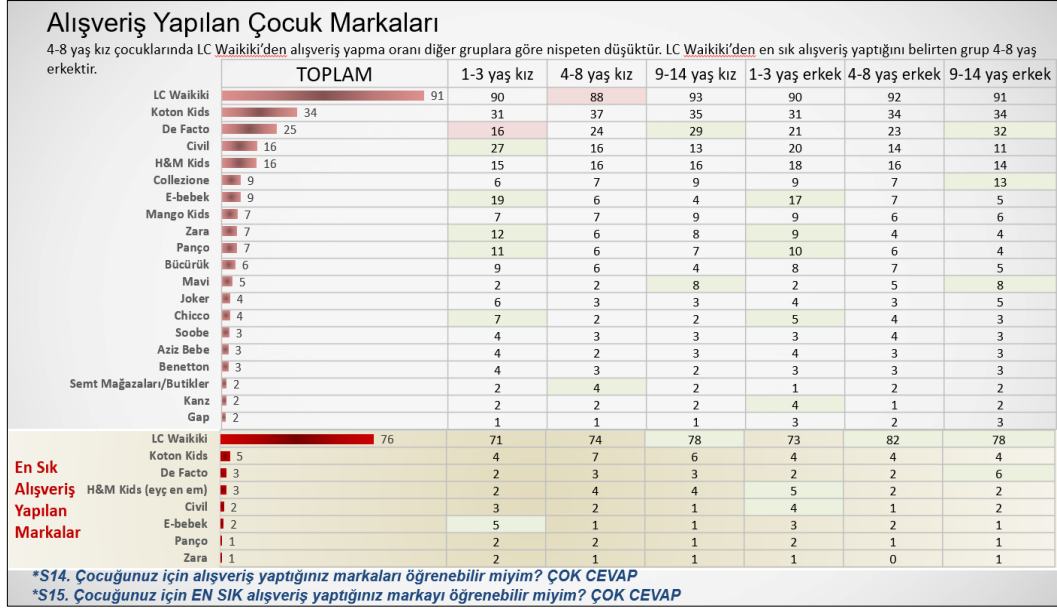

Şekil 1: Marka gruplandırılmaları.

Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri, 2018.

³⁴ Istanbul Kids Fashion, (t.y.) <https://www.istanbulkidsfashion.com/tr/> (18 Ağustos 2019).

Bu çalışma kapsamında, yapılan pazar araştırma verilerine göre 8 firma incelenmiştir. Türkiye’de de geniş bir müşteri kitlesine sahip yabancı firmalardan olan Zara, Mango, H&M, United Colors of Benetton firmalarının yanısıra yerli üretim E-bebek, DeFacto Koton ve Civil de çalışmada yer almıştır. Türkiye’deki markalar arasındaki sıralamayı gösteren grafik Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2: Markalar arası sıralama.

Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri, 2018.

Resim 21: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.

3.3. BEBEK GİYİMİNDE KULLANILAN HAMMADDELER

Bebek giysileri için kullanılan kumaşlar ayrı bir önem taşımaktadır. Kumaşların modaya uygunluğunun yanı sıra kumaşlar, bebeklerin hassas cildine yeterli konforu sağlayacak nitelikte olmalıdır. Bu sebep ile kullanılan hammadde ve örgünün dokusu çok önemlidir.

Şekil 3: Giysi alımında dikkat edilen kriterler.

Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri , 2018.

3.3.1. Kullanılan Lifler

Ebeveynler, bebeklerin hassas ciltleri için yumuşak nefes alan ve en pürüzsüz kumaşları genelde tercih ederler. Bebeklerin hassas ciltleri için kullanılan en uygun lifler doğal liflerdir. Doğal liflerin yanında rejenere selülozik esaslı bir elyaf türü olan viskoz ve lyocell de tercih edilen lifler arasındadır. Bebek ciltleri tahrişe ve alerjiye müsait bir yapıya sahip olduğu için organik kumaş seçimi ön plandadır. Özellikle günümüzde anneler bu konuya ayrıca titizlik göstermektedir. Okuyan ve araştıran anne sayısının da artması ile organik bebek giysilerine talebin arttığını söylemek mümkündür.

Bebek giysilerinde kullanılan kumaş hammaddeleri genellikle pamuklu ve yünlüdür. Sentetik elyaf ise sağlık açısından tercih edilmemektedir. Ancak özel gün giysilerinde kullanımı yaygındır. Tasarlanacak bir bebek giysisinde kullanılacak lif özellikleri ve kumaşın tuşesi desenden daha fazla önem taşımaktadır. Günümüzde bebek giyiminde kullanılan liflerin organik olması tercih edilmektedir.

Organik tekstil ürünleri üretimi ile tüketimi özellikle son yıllarda yaygınlaşmaya ve gelişmeye başlamıştır. Organik tekstil ürünü, çevre ve insan sağlığına zarar veren herhangi bir kimyasal girdi veya genetiği değiştirilmiş tohum kullanmadan üretilen organik elyafın, organik standartlara göre işleme alınarak sertifikalandırılması sonucu ortaya çıkan tekstil ürününü ifade etmektedir.³⁵

Annelerin bebeklerine aldıkları giysilerde aradıkları özelliklerin başında %100 pamuklu olması yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır (Şekil 4). İkinci aranan özellik olan nefes alması ve terletmemesi de pamuklu kumaşın avantajlarındandır.

Şekil 4: Annelere giysi seçim kriterleri hakkında uygulanan anket sonuçları.

Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri, 2018.

³⁵ Duygu İrem Can, "Giyilebilir Sanatta Eko- Boyama Baskı Teknikleri ve Uygulamaları", (Sanatta Yeterlik Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi SBE, 2016), s.16.

3.3.1.1. Doğal Lifler

Giyimden döşemeye kadar her türlü tekstil, insanlığın temel ihtiyaçlarından oluşmaktadır. Başlangıçta doğadaki liflerden, deriden ve benzerlerinden yararlanılmıştır. Yerleşik hayata geçtikten ve tarım toplumu olduktan sonra liflerin üretimine başlanmıştır. Bitkisel liflerin tarımı, hayvansal liflerin ise yetiştiriciliği yapılmıştır. Zaman içinde koyunun yününden, bitkilerin liflerinden (keten, pamuk gibi) ve ipekten iplik üretme teknolojileri geliştirilmiştir.³⁶ Doğal liflerin insan vücudu için birçok yararı olduğu genel olarak bilinmektedir. Bu lifler giysilere nefes aldırma, dayanıklı olma, sürdürülebilir olma, yüksek nem emilimi, yumuşaklık vb. birçok önemli özellik kazandırmaktadır.³⁷ Bebek giyiminde kullanılan lifler arasında doğal lif kullanımı oldukça önemlidir. Özellikle yenidoğan giysilerinde ebeveynlerin ilk tercihi doğal liflerden elde edilen kumaşlardır.

Pamuk: Tekstil ve Konfeksiyon sektörünün en önemli hammaddesi pamuktur. Pamuk, hijyenitesi, vücuda temasının iyi olması; vücutta rahatsızlık oluşturmaması gibi özellikleriyle kullanım oranını artırmaktadır. Bebek çamaşırları, havlular gibi mamullerde önemli bir kullanım değeri vardır. Su, nem, ter gibi ıslaklık oluşturuca etkenleri bünyesine çok iyi çekip dışarıya ıslaklık hissettirmemektedir.³⁸ Günümüzde her ne kadar polyesterli ürünlerin kullanımı yaygın olsa da özellikle bebek giyiminde Şekil 4'te (bakınız s.32) belirtildiği gibi ebeveynlerin ilk aradıkları özelliklerin başında %100 pamuklu olması gelmektedir.

Keten: Keten lifi, bir yıllık ömrü olan keten bitkisinin saplarından elde edilmektedir. Keten bitkileri uzun saplı, dalları az ve lifleri çok olan türler olarak bilinmektedir. Lifler gövdenin kabuk bölümünde birbirine yapışık olarak bulunmaktadır. Olgunlaşma devresinden sonra makineler aracılığı ile köküyle birlikte topraktan çıkartılır ve tohumlarından ayrıştırılmaktadır.³⁹

³⁶ Mine Taylan ve Şerife Atlıhan, "Tekstil Tasarımında Doğal Elyaf ve Doğal Boya Kullanımı", **İdil Dergisi**, Cilt.7, Sayı.43, 2018, s.320.

³⁷ Tülay Gümüşer, "Ekolojik Bebek Giysilerinde Doğal Liflerin Önemi", **Sanat Tasarım Dergisi**, Cilt.1, Sayı.4, 2013, s.23.

³⁸ Mürüvvet Mangut ve Nevin Karahan, **Tekstil Lifleri**, Bursa: Ekin Kitabevi, 2006, s.48.

³⁹ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Giyim Üretim Teknolojisi Tekstil Lifleri, 2007, <https://docplayer.biz.tr/6434470-T-c-milli-egitim-bakanligi.html> (10 Ağustos 2019), s.8.

Keten lifinin dayanıklılığı pamuğa göre daha fazladır. Keten pamuktan daha parlak olup, ipeğimsi bir parlaklık görünümü vardır.⁴⁰ Bebek giyiminde keten yaygın kullanılmaktadır. Özellikle şık giyimde (bayram, doğum günü) tercih edilen bir lif çeşididir.

Yün: Bir çok ülkede yün elde edilmesi için koyun üretimi bir endüstri dalı olarak kabul edilir. Merinos crossbred (melez) yünleri ve Asya yünleri dünyadaki 3 önemli yün cinsidir.⁴¹ Hayvansal bir lif olan yün alerjik bünyeye sahip olan bebeklerde direk tene temas eden giysilerde tercih edilmez. Dış giyimde ve bebek battaniyelerinde kullanımı yaygındır.

Bambu: Günümüzde doğal bambu lifi, eugenic (üstün ırk) bambudan üretilir. Doğal bambu liflerinden elde edilen tekstil ürünleri, nem absorpsiyonu ve nemin buharlaştırılması gibi özellikleri ile giysi konforu açısından üstün olduğu bilinmektedir. Doğal bambu lifleri “nefes alan lifler” olarak da bilinmektedir.⁴² Antibakteriyel olup taze ve kokusuz kalır. Hijyeniktir, sağlıklıdır.⁴³ Bambu liflerinin pamuk ve ipek gibi liflerle belirli oranda karıştırılması ile bebekler için sağlıklı ve konforlu günlük ve iç giyim giysileri elde edilebilmektedir.

3.3.1.2. Yapay (Kimyasal) Lifler

Rejenere elyaf, sentetik elyaf, inorganik elyaf dışında günümüzde bir çok yapay elyaf üretilmektedir. 19. yüzyılın ortalarında sentetik elyafın üretilmeye başlanmasına kadar tekstil üretimi doğadan elde edilen lifler ile sağlanmıştır.⁴⁴

Rejenere Lifler: Hammaddesi doğada bulunan ve bazı işlemlere tabi tutularak biçimleri değiştirilmek suretiyle üretilen liflerdir. Rejenere liflerden viskoz, lyocell ve modal liflerinin bebek giyiminde kullanımı yaygındır. Yumuşak bir tuşeye sahip olması ile bebek teninde rahatsızlık hissi vermediği bilinmektedir.

⁴⁰ Mangut ve Karahan, .s.82.

⁴¹ İnci Başer, **Elyaf Bilgisi**, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları, 1992, s.67.

⁴² Sonnur Özdemir ve Onur Tekoğlu, “Ekolojik Tekstil Ürünlerinde Kullanılan Hammaddeler”, **Akdeniz Sanat Dergisi**, Sayı.8, s.28.

⁴³ Bülent Özipek, “Yeni Tekstiller”, **10. Uluslararası Ekoteks Sempozyumu**, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Tekstil Teknolojileri ve Tasarımı Fakültesi, 3 Mayıs 2017, s.16.

⁴⁴ Başer, s. 101.

Sentetik Lifler: Basit kimyasal maddelerin sentetik olarak polimerleştirilmesi ve bu polimerlerin lif haline getirilmesi ile elde edilen liflere sentetik lifler denilmektedir. Sentetik lifler organik ve anorganik olarak sınıflandırılabilir.⁴⁵ Önceleri doğal liflerin yerini tutması ve doğal liflerin ihtiyacı karşılamaması durumunda kullanılmak üzere üretilen sentetik lifler, daha sonraları tüketicinin farklı taleplerine yanıt vermek üzere çeşitli özellikleri geliştirilerek üretilmeye başladığı bilinmektedir.⁴⁶

Sentetik liflerin birçok çeşidi vardır: poliester lifleri (terilen, trevira), polivinil lifleri (akrilik, modakrilik, polivinilklorür, polivinilidenklorür, polivinilalkol, polistiren), poliamid lifleri (naylon 6, 6.6, 11), poliolefin lifleri (polietilen lifleri, polipropilen lifleri, politetrafluoroetilen lifleri), teflon, poliüretan lifleri (spandex).⁴⁷

Genellikle bebek giysilerinde doğrudan kullanımı yaygın değildir. Bebek dış giyiminde, içi pamuk dışı polyester olan dış giyimlerde ve tulumlarda tercih edilmektedir. Örneğin polar, polyester ağırlıklı olup sıcak tutma özelliği vardır. Bu özelliğin hem bebeği rahatsız edebileceği hem de terlettiği bilinmektedir. Polar gibi kumaşların tene tam temas edecek şekilde kullanımının yerine içine pamuklu astar dikilmesi uygun görülmektedir.

3.3.2. Boyarmadde ve Kimyasallar

İlk insanlar doğayla olan etkileşimlerini ve doğadan gördüklerini çizerek ifade etmişlerdir. İnsanların çevrelerinde bulundukları ortam ve malzemeleri çizerek bir anlam kazandırması İ.Ö. 6000'li yıllara kadar uzanmaktadır. Çizilen desenler renklendirilmeye başlandığı da boyamacılık, giysilerin renklendirilmesi ile tekstil boyamacılığı başlamıştır. Tekstil boyamacılığı bir tekstil ürününün görünümünü etkileyen önemli işlemlerden biridir. Boyamacılık; geçmişten günümüze coğrafyaya, iklime ve uygarlıklara göre değişiklik göstermiştir.⁴⁸ Doğal boyalar, doğada bulunan çeşitli bitki ve böceklerden boyar maddelerin elde edilmesiyle bulunmuştur.⁴⁹ Tekstilde

⁴⁵ Uygur ve Yüksel, s.15.

⁴⁶ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tekstil Teknolojisi Yapay Lifler, 2004, http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Yapay%20Lifler.pdf (10 Ağustos 2019), s.30.

⁴⁷ Emel Örün, "Giysiler ve Çocuk Sağlığı: Ne Giysin? Nasıl Yıkansın?", **Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi**, Cilt.58, Sayı.1, 2015, s.44.

⁴⁸ İşmal ve Yıldırım, s.89

⁴⁹ Nevin Enez, **Doğal Boyamacılık**, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları, 1987, s.1.

doğal boyamacılığının M.Ö. 4000’li yıllarda Hindistan ve Mezopotamya’da başladığı bilinmektedir.⁵⁰

Günümüzden 5000-6000 yıl önce başlayan doğal boyamacılık 1856 yılında sentetik boyar maddenin William Henry Perkin tarafından bulunmasıyla doğal boyar maddelerin tekstil boyama ve baskıcılığındaki kullanımı ciddi biçimde azalmaya başlamıştır.⁵¹

Doğal boyar maddelerin sağlığa zararlı olmaması, çevre kirliliği yaratmaması önemli bir avantajdır. Ayrıca sonsuz renk spektrumuna sahip renkleri, doğal boyalarla elde etmek mümkündür.⁵²

Sentetik boyar maddelerin kullanımı çevre kirliliğine, kanser vakalarının artmasına ve alerjik deri rahatsızlıklarına sebep olmaktadır. Son yıllarda çevresel bilinçlenme ile birlikte doğal boyarmaddelerin boya ve baskı alanlarında kullanımı giderek artmaya başlamıştır.⁵³ Doğal boyarmaddeler az toksik, alerjik olmamaları ve çevre dostu olmalarından dolayı günümüzde kullanımını giderek çoğalmıştır. Doğal boyalarla yüzey boyamaları ve yüzey baskıları yapılabilmektedir. Günümüzdeki doğallık arayışı doğal boyaların kullanımını, son dönem tasarımlarda yeni bir trend olarak görülmektedir.

Tekstil malzemesine sıkı bağlanmış bir madde insana deri yoluyla geçmemektedir. Eko-Tex 100 standartlarına göre çocuk giysilerinde yüksek yaş haslıklarına sahip boyarmadde kullanılması şartı konulmuştur.⁵⁴ Eko-teks dünyada yaygınlaşan çevre duyarlılığının tekstil malzemelerine yansması olarak bilinmektedir. İnsan sağlığına zarar vermeden ve çevreyi kirletmeden üretim yapmak amaçlanmaktadır.

⁵⁰ Recep Karadağ, **Doğal Boyamacılık**, Ankara: Geleneksel El Sanatları ve Mağazalar İşletme Müdürlüğü Yayınları, 2007, s.8.

⁵¹ Emre Dölen, **Doğal Boyamacılık: Anadolu’da Yün Boyamacılığında Kullanılmış Olan Bitkiler ve Doğal Boyalarla Yün Boyamacılığı**, İstanbul: Fatih Yayınevi Matbaası, 1987, s.1.

⁵² Hasan Hüseyin Mert, Yunus Doğan ve Süleyman Başlar, “Doğal Boya Eldesinde Kullanılan Bazı Bitkiler”, **Çevre Dergisi**, Sayı.5, 1992, s.14.

⁵³ Mustafa Tutak ve Ebru Korkmaz, “Environmentally Friendly Natural Dyeing of Organic Cotton”, **Journal of Natural Fibers**, No.9, 2012, s.51.

⁵⁴ Nurcan Kurtoglu ve Duygu Şenol, “Tekstil ve Ekolojiye Genel Bakış, Karsinogen ve Alerjik Etki Yapabilen Tekstil Kimyasalları”, **KSÜ Fen ve Mühendislik Dergisi**, Cilt.7, Sayı.1, 2004, s. 26.

Bebek ve çocuklar deri özellikleri bakımından yapısal, içerik ve işlevsellik yönleriyle erişkinden farklılaşmaktadır. Bebek ve çocuk derisinin stratum korneumu ve epidermisi daha ince, sebum oranı az, su oranı yüksek olup daha geçirgen bir deri yapısına sahiptir. Giysinin yapıldığı malzemelerden veya kullanılan kimyasallardan kaynaklanan deri problemlerine sık rastlanılmaktadır.⁵⁵

Bebekler giysilerle doğrudan (deri, ağız yolu) ve dolaylı yolla (tekstil kimyasallarının toz partiküllerinin yapısına girerek inhalasyon yoluyla, suların tekstil kimyasalları ile kirlenmesi) temas edebilmektedir. Günümüzde tekstil ürünlerinde bulunan bazı kimyasallar (tekstil boyarmaddeleri, apre maddeleri, ağır metaller, pestisitler, kalıcı organik kirleticiler, ftalatlar) çocuk sağlığını tehdit etmektedir.⁵⁶

3.4. EKOLOJİK BEBEK GİYSİLERİ ve SÜRDÜREBİLİRLİK KAVRAMI

Sürdürülebilirlik kavramı, ilk kez 1987 yılında BM Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu WCED tarafından hazırlanan “Ortak Geleceğimiz” başlıklı Brundtland Raporu vesilesiyle kalkınma ile ilintili olarak “sürdürülebilir kalkınma” şeklinde günlük dilimizde yer almıştır. Raporda sürdürülebilirlik kavramı, sürdürülebilir kalkınma ekseninde ele alınmış ve sürdürülebilir kalkınma “gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama olanaklarını tehlikeye atmadan bugünün ihtiyaçlarını karşılayan kalkınma” şeklinde anlatılmıştır.⁵⁷

Sürdürülebilirlik, doğal kaynakların akılcı yöntemlerle ve savurganlığa yol açmayacak biçimde gelecek kuşakların yararları göz önünde bulundurularak kullanılmasıdır. Günümüzde özellikle tekstil sektöründe sürdürülebilirlik kavramı üzerine birçok çalışma yapıldığı bilinmektedir. Eko tekstiller günümüzde sürdürülebilirliğe katkıda bulunmaktadır. Özellikle bebek giysilerinde kullanılan ekolojik giysiler hem çevreye duyarlı hem de oldukça hassas olan bebek cildi için kullanımı yaygındır.

⁵⁵ Aneta Lazarov ve Diğerleri, “Atypical and Unusual Clinical Manifestations of Contact Dermatitis to Clothing (Textile Contact Dermatitis): Case Presentation and Review of the Literature”, **Dermatol Online Journal**, Vol.9, No.3, 2003, s.1.

⁵⁶ Örün, s.47.

⁵⁷ Hüseyin Şen, Ayşe Kaya ve Barış Alparslan, “Sürdürülebilirlik Üzerine Tarihsel ve Güncel Bir Perspektif”, **Ekonomik Yaklaşım**, Cilt.29, Sayı.107, 2018, s.3.

Bebek cildi oldukça hassas olduğu için dışarıdan gelebilecek zararlı maddeler, onların ciltlerine daha çok zarar vermektedir. Bu nedenle bebeklik döneminde eko tekstiller büyük bir önem taşımaktadır. Ekolojik giysiler, yumuşak ve hassas bebek ciltleri için uygun olmakla birlikte, ekolojik kumaşlar hafif ve yumuşak özellikleri nedeniyle daha konforlu bir his sağlamakta, alerjik sorunları minimize etmektedir.⁵⁸

Ekolojik tasarımlar, organik ve doğal malzemelerin kullanılmasıyla yeni bir moda anlayışına evrilmiştir. Günümüzde sosyal sorumluluk sahibi birçok firma da sürdürülebilirlik üzerine çeşitli reklamlar ile yapılan tasarımları duyurmaktadırlar. Ekolojik boyalardaki gelişim ise yüksek kaliteli kumaş tasarımları yapmaya olanak sağlamıştır. Bir çok tasarımcı kendi koleksiyonlarında organik ve doğal malzemelerle farklı tasarımlar yapmaktadır.

Örneğin Look Organic markasının yaratıcısı Jossie Jesser, çocuk kıyafetleri koleksiyonunda baskı tasarım yöntemini kullanmaktadır. Su bazlı mürekkepler ve düşük çevresel etkili boyalar onun tasarımlarında görülebilir. Jesser rengârenk tasarımların bütün bebek giysilerinde etkileyici olduğuna inanmaktadır. Bu özellikler bebek kıyafetlerinin popülerliğini arttırmaktadır. Son zamanlarda aileler bebekleri için çekici, dinamik, parlak renkli ve kullanışlı tasarımları seçmektedir.⁵⁹

3.5. BEBEK GİYSİ TASARIMINDA ÇOCUK GÜVENLİĞİ

Bebek giyiminde seçilecek giysinin sağlık, güvenlik ve rahatlık açısından önemi büyüktür. Giysinin kumaşı, düğmesi fermuarı, kullanılan baskı tekniği göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır. Bebek giysilerinde tene temas açısından sağlıklı ürünlerin kullanımı, güvenlik ve rahatlık öne çıkan kavramlardır.

Çocuğun güvenliğinde giysi tipi ve tasarımı önemlidir. 7 cm'den uzun kumaş parçaları, atkı, pantolon büzme ipi, kurdele gibi parçalar düşme ve boğulmalara yol açmaktadır. Düğme, fermuar ise yutma ve boğulmalara neden olabilir.⁶⁰ Tasarımda kullanılacak olan farklı yüzey oluşturma teknikleri belirlenirken, çocuk güvenliği açısından değerlendirilmelidir. Örneğin pul payet işleme tekniği bebek giyiminde yüzü

⁵⁸ Zümrüt Ünal ve Serra Şekeroğlu, "Bebek Giysilerinde Aranan Kriterlerin Geçmişten Günümüze Değerlendirilmesi", **Aksaray University Journal of Science and Engineering**, Cilt.1, Sayı.2, 2017, s.74.

⁵⁹ Güntüser, s.25.

⁶⁰ Örün, s.47.

çizebileceği için kullanımı yaygın değildir. Ponpon ile süsleme tekniği ve boncuk işleme bebeğin yutabilme olasılığına karşı tercih edilmemektedir. Süsleme teknikleri genelde giysinin ön yüzünde olduğu için bebeğin ulaşımı çok kolaydır. Bu sebeple bebek giysi tasarımlarında süsleme tekniklerinin kullanımı çocuk güvenliği açısından yaygın değildir.

3.6. BEBEK GİYSİLERİNİN KULLANIM YERLERİ

Bebek giysileri kullanım yerlerine göre çeşitlilik gösterir. Ebeveynler bebeklerinin giyeceği giysileri sınıflandırarak almayı tercih ederler. Bazı anneler ise, kendi çocukluklarında giyemediklerini bebekleri üzerinde görmekten mutluluk duyduklarını belirtmektedirler. Bu annelerin içgörülerinin satın almada önemli bir pay oluşturduğu bilinmektedir.

Desen ve grafikler ise kullanım yerlerine göre farklılık göstermektedir. Seçilen giysilerin ortama uygun olması önemli bir unsurdur. Günlük giyimde rahatlık ve uygun fiyat aranırken özel günlerde şıklık ve modellerde detay özellikleri aranmaktadır (Şekil 5).

LC Waikiki | **GfK**

Ortama uygun kıyafet seçimi

Seçilen kıyafetlerin ortama uygun olması önemli

- **Parkta / evde oynarken** – Günlük kıyafetler. Özellikle uygun fiyatlı, eskimiş ya da eskise de üzülmeyecek kıyafetler tercih ediliyor. Parkta oynarken etek yerine eşofman altı/ tayt giydiriliyor. Yaralanmalara karşı bacakları koruması ve çocuklara hareket özgürlüğü sağlaması bu tercihte etkili.
- **Ev gezmesi** – Çok daha özenli bir kıyafet seçimi yapılıyor. Genellikle etek veya elbise tercih ediliyor.
- **AVM** – Annenin tarzına bağlı olarak değişebiliyor. Anne daha salaş ve rahat kıyafetler ile alışverişe çıkıyorsa, kızını da öyle giydiriyor, anne özenli bir şekilde giyiniyorsa, çocuk da en güzel elbiselerini eteklerini giyiniyor. Eğer AVM'de çocuk oyun alanı kullanılacaksa yine tayt tercih ediliyor.
- **Özel günler (düğün, bayram vb)** – Tütüler, tüllü, taşlı elbiseler, büyük fiyonklu, kibar detayları, fırırları olan elbiseler tercih ediliyor. Özel günler için tercih edilen bu kıyafetlere daha fazla para harcanabiliyor. Farklı görünmesi önemsendiği için daha pahalı markalar tercih ediliyor.

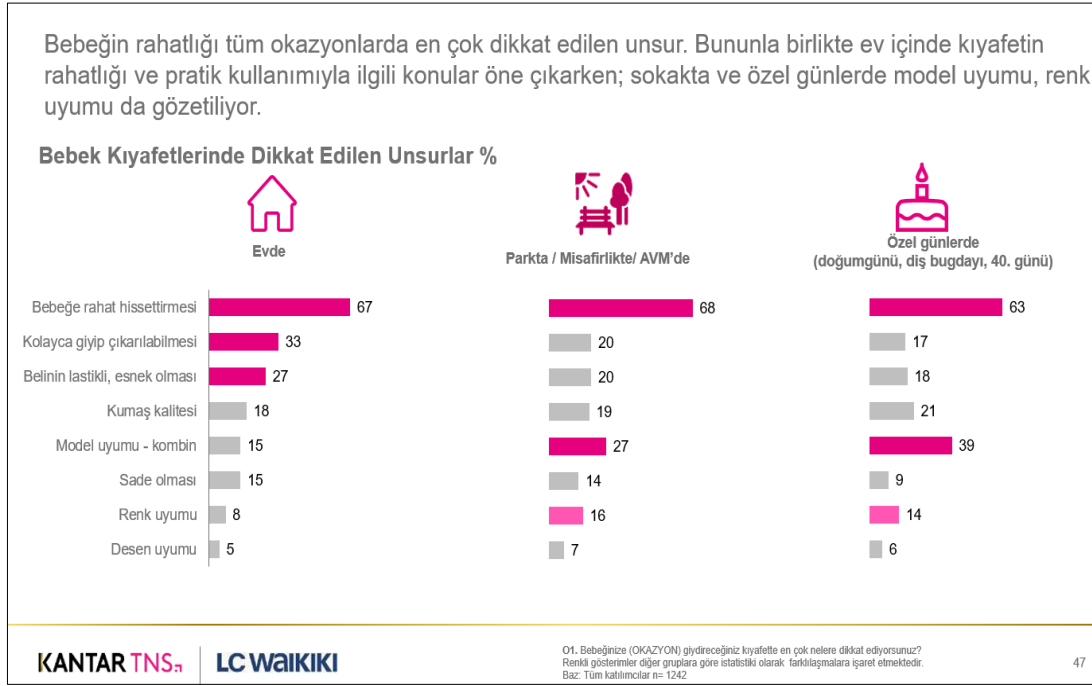
- Seçilen kıyafetin ortama uygunluğu değerlendirilirken önemli olan kriterler:
 - Rahatlık
 - Farklılık
 - Şıklık
- Şıklığı tamamlayan unsurlardan bir diğeri ise kullanılan aksesuarlar. Toka, saç bandı, taç, şapka, gözlük, kolye gibi aksesuarları kullanmayı çocuklar da seviyor (çok küçük çocuklar / bebekler rahatsız olabiliyor)

© GfK 2018 | GfK_LC Waikiki 1-5 Yaş Kız Çocuğu Giyim Alışkanlıkları Araştırması Kalitatif Araştırma Raporu Mayıs 2018

14

Şekil 5: Ortama uygun giysi seçimi ile ilgili araştırma.
Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri, 2018.

Bebeğin rahatlığı ve giysilerin pratik kullanımı en çok talep edilen unsurdur. Bebeğin kendini rahat hissetmesi evde parkta ve özel gün giysilerinde birinci kriterdir. Desen ve renk uyumu arayışının son sıralarda olduğu tespit edilse de (Şekil 6) ebeveynlerin kombinleme yaparak alışveriş yaptığı gözlemlenmektedir.

Şekil 6: Bebek giysilerinde dikkat edilen unsurlar ile ilgili araştırma.

Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri, 2018.

3.6.1. Günlük Kullanım

Günlük kullanımda rahat giysiler ön plandadır. Giysilerin kalıp ölçüleri, bebeğin bedenine uygun olmalı ve fiziksel olarak rahatsızlık vermemelidir. Pamuklu nefes alan kumaşlar tercih edilmek ile birlikte desenlerde canlı renkler ve bebeklerin hoşuna gidecek sevimli karakterlerin olduğu baskılar kullanılmaktadır. Model üzerinde kullanılan baskı ve aplikelerde yoğun detay özellikleri aranmamaktadır. Uygun fiyat talebi özellikle günlük giysilerde tercih edilmektedir (Şekil 5).

Resim 22: Next, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.next.co.uk/g23608s5> (5 Ağustos 2019)

3.6.2. Özel Günler

Düğün, doğum günü ve bayram özel gün olarak adlandırılmaktadır. Bunun yanında günümüzde sosyal medyanın da etkisi ile annelerin, baby shower ve diş buğdayı gibi günleri de kutlamayı tercih etmekte olduğu görülmektedir. Bu günlerde bebeğin rahatlığı genelde ikinci plana atılmakta, bebeklerin o anki şıklığı ön planda olmaktadır. Özel günler için yapılan tasarımlarda; çoğunlukla yumuşak ve pastel renler kullanılmaktadır. Genellikle kız bebeklerde çiçek desenleri, erkek bebekler de ise düz renler tercih edilmektedir. Kumaş olarak farklı kalite kumaşlar ile şık bir görünüm yakalanmak istenmektedir.

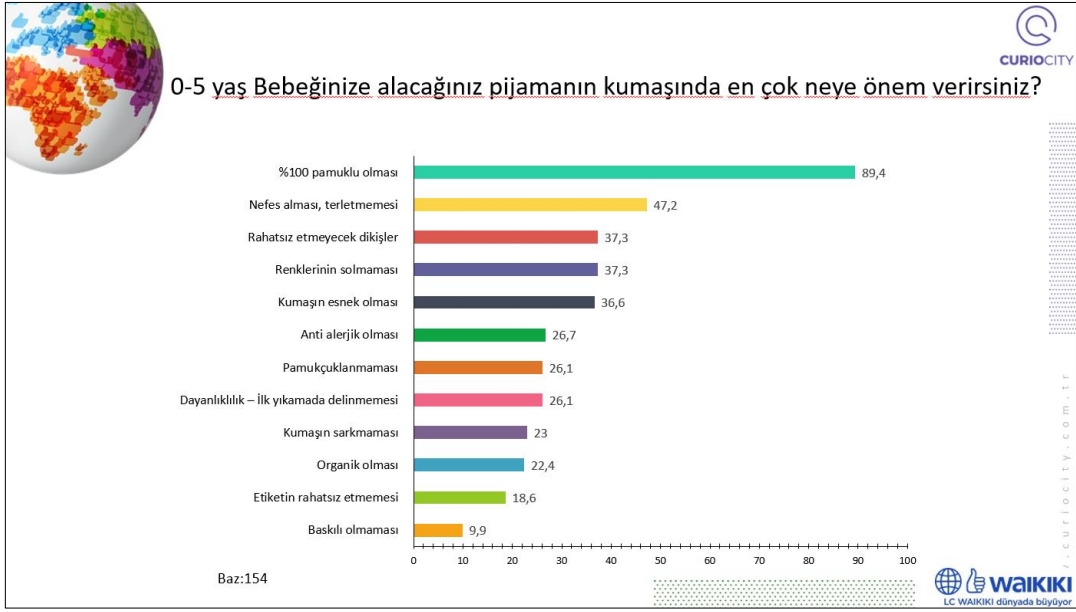
Resim 23: Zara, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.zara.com/tr/tr/papatya-desenli%CC%87-elbi%CC%87se-p06265162.html?v1=27334244&v2=1283707> (10 Ağustos 2019)

3.6.3. İç Giyim

Bebeklerin evde ve gece giydikleri giysilerde %100 pamuklu, nefes alan organik kumaşlar tercih edilmektedir (Şekil 7). Baskı ve grafiklerde 3 boyutlu tasarımlar, rahatsız edeceği düşüncesi ile kullanılmamaktadır.

Genellikle bebeklerin yatarken giyeceği giysilerin desenleri sadedir ve az renk kullanılmaktadır. Sık yıkama yapıldığı için renklerin solmaması aranan bir kriterdir (Şekil7). Özellikle yenidoğan bebek giysilerinde temiz ve saf bir görüntü oluşturduğu düşüncesi ile beyaz hem erkek hem de kız bebekte tercih edilmektedir. Hayvanlı ve puantiyeli desenler, iç giyimde oldukça sık kullanılmaktadır.

Şekil 7: Annelere pijama kumaşı seçimi hakkında uygulanan anket sonuçları.

Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri , 2018.

Resim 24: Zara, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.zara.com/tr/tr/baskili-sweatshirt-p03905597.html?v1=25011726&v2=1284182> (10 Ağustos 2019)

3.7. KIZ ve ERKEK BEBEK GİYSİ DESENLERİNDEKİ FARKLILIKLAR

Bebek giyim tasarımında, baskı ve metraj desenler görsel olarak ilk beğenin oluşmasında önemli kriterdir. Bebek giyiminde desenlerin, renklerin sakinliği ve sadeliği hem kız hem erkek bebekte ortak özelliklerden biridir.

Kız bebek tasarımlarında ağırlıklı olarak metrajlarda çiçekli, puantiyeli ve ekoseli desenler yer alırken grafiklerde sevimli ve süslü hayvanlar, prenses karakterleri ön plandadır. Baskı tekniklerinden sim ve varak baskı oldukça sık kullanılmaktadır. Tasarımlara, çeşitli kumaşlardan 3 boyutlu çiçek ve tül aplikeler ile boyut kazandırılmaktadır.

Erkek bebeklerde ise grafiklerde slogan, araba, uçak, gemi ve iş makinelerinden oluşan grafik ve desen temaları koleksiyonlarda tercih edilmektedir. Özellikle 2-3 yaş bebeklerde inşaat arabaları, trenler ve gemilere karşı bir ilgi olduğu görülmektedir. Erkek bebek giyim tasarımında, grafikler daha yalın ve net görüntülere sahiptir. Erkek metrajlarında da kız ile aynı derecede önemli olan ekose sık kullanılmaktadır.

Metraj baskılarda ekose ve çizgi ortak kullanımlı desen tiplerindendir. Kız ve erkek bebekte farklı boyutlar ve renklerle koleksiyonlarda sık kullanıldığı görülmektedir. Günümüzde kız ekoselerinde farklılık yaratmak için ekoselerin arasından sim iplikler geçirilerek oluşturulan desenler önemli bir kumaş kalitesi olarak kullanılmaktadır. Ayrıca ekose desenli kumaşlar üzerine işlenen küçük çiçek nakışlar, ekoseyi kız bebekler için tercih edilebilir bir görüntüye getirmektedir.

Günümüzde unisex kavramı ile kız ve erkek desen ve grafikleri harmanlanarak ortak bir kullanım oluşturulmuştur. Dinazorlu bir hayvan deseni, erkeksi bir grafik olarak bilinse de desende yapılan ufak renk değişiklikleri ile sevimlilik katılarak kız giyiminde de kullanılmaktadır. Bu bağlamda unisex kavramında da tasarımda rengin bebeğin cinsiyeti üzerinden tercih edildiği görülmektedir.

3.8. BEBEK GİYİMİNDE UNISEX KAVRAMI

Unisex kavramı son yıllarda moda dünyasında karşımıza çok çıkan bir terimdir. Önde gelen tekstil markaları unisex koleksiyonlarını çeşitli eşitlik mottolarıyla tanıtmakta olup bu akımın bebek giyimine de indirgendiği görülmektedir. Kız ve erkek giyim silüetleri, kumaşları, renkleri birleştirilerek ortak bir koleksiyon ile tanıtılmaya başlanmıştır.

Bebek giyiminde öncü markalardan biri olan Jhon Lewis unisex vurgusuna dikkat çekmek amacı ile 2017 koleksiyonunda “kızlar” ve “erkekler” olarak ayrılan etiketlerini kaldırma kararı almıştır. Onun yerine yeni etiketler; “Boys & Girls” (Erkekler ve Kızlar) ya da Girls & Boys” (Kızlar ve Erkekler) şeklinde tasarlanmıştır (Resim 25).

Resim 25: Jhon Lewis, 2017 Kış Koleksiyonu etiketleri.

Kaynak: <https://bpando.org/2016/10/03/branding-john-lewis-childrenswear/> (2 Şubat 2019)

Bebek giyiminde ele alınan unisex kavramı incelendiğinde, unisex algısının giysi kalıbı üzerinden değil; hem kız hem erkek bebekte aynı baskı tasarımlarının kullanılması olarak değerlendirildiği görülmektedir (Resim 26).

Resim 26: Jhon Lewis mağaza görseli, 2017 Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-4845676/John-Lewis-ditches-boys-girls-labels-clothes.html> / (2 Şubat 2019)

John Lewis markası, 2017 yılında İngiltere’de çocuk giysilerini cinsiyetsiz olarak hazırlayan ilk bebek giyim firması olmuştur. Resim 25’teki giysi tasarımlarında kullanılan dinozor desenin hem kız hem de erkekte kullanıldığı görülmektedir.

Unisex baskı ve metraj tasarımları ile ebeveynlere daha fazla çeşitlilik ve seçenek sunulmaktadır. Bebek giyim konusunda öncü isimlerden biri olan Next firması da koleksiyonlarında unisex modellere oldukça yer vermektedir (Resim 27).

Resim 27: Next, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.next.co.uk/newborn> (8 Kasım 2019)

NEWBORN-CK 9W

UNISEX

EVYLÜL

SKZ-INT LINE
07.03.2019

The image displays a variety of newborn clothing items, including t-shirts, pants, jumpsuits, and socks, arranged in rows. The items are labeled with codes such as VANDER-INT, VODEN-INT, VUMEN-INT, VELLO-INT, VEYSEL2-INT, VEDİL3-INT, VUTAN2-INT, VEYL4-INT, and VASIL3-INT. The items are presented in a clean, minimalist style with a white background.

VANDER-INT

VODEN-INT

VUMEN-INT

VELLO-INT

VEYSEL2-INT

VEDİL3-INT

VUTAN2-INT

VEYL4-INT

VASIL3-INT

19 W NEWBORN-UNDERWEAR/CLICK UNISEX KASIM

4. BEBEK GİYİMİNDE KULLANILAN DESEN ve RENKLER

Baskılı kumaşlar, desen çeşitliliği açısından büyük zenginliğe sahiptir. Bebek giyiminde de baskı tasarımı, modeli görsel olarak etkilemektedir. Yapılan araştırmalarda öncelik bebeğin rahatlığı ve konforu olsada desenli modellerin beğenisi ile satışlarda etkili olduğu bilinmektedir. Bebek baskı desenleri yetişkinlerden daha farklı bir kaygı ile oluşturulmaktadır. Renklerin ve desenlerin daha stilize ve çocuk psikolojisine uygun bir şekilde tasarlanması gerekmektedir.

4.1. DESEN TİPLERİ

Bebek giyiminde modeli görsel olarak etkileyen desendir ve desenli modeller modeli ilk görüşte beğenisini sağlayan unsurdur. Her sezon yenilenen koleksiyonların sunulduğu fuarlar ve trend analiz siteleri bir sonraki senenin desen trendlerini belirler ve tasarımcılar her sezona farklı desen tasarımları hazırlarlar. Bir sezon puanlı desenler trend iken diğer sezon batıkli desenlerin trend yükselişi görülmektedir. Desenler kendi içerisinde dönemlere göre farklılık gösterebilmektedir. Örneğin çiçekli desen formları bulunduğu dönemin trendlerine göre değişmektedir: Suluboya, lap, çitır, çizgisel çiçekler olarak döneme uygun tasarımlar yapılmaktadır.

İnsanın taklit etme arzusunu sürekli kamçılayan doğal nesneler tasarımcılar için zenginlik sunar. Bu desenler gerçekçi bir tarz içinde olduğu gibi üsluplaştırılmış da olabilir. Dünyanın florası kadar faunasındaki hayvanlar, kuşlar, böcekler basma desenli kumaşların zenginliğidir. Deniz kabukluları, taş, çakıl, dalgalar ve peyzajlar, manzara resimleri, pastoraller, figüratif resimler, mimari öğeler, dışa vurumcu anlatımcı desenler, belgesel desenler hem giysi hem de mefruşat için kullanılırlar. Modern tasarım tipleri genellikle figürsüzdür. Aşırı stilize edilmiş basit motifler, kaligrafik fırça darbeleri tarzın tipik özelliğidir.⁶¹

4.1.1. Çiçekli Desenler

Çiçekli desenler, özellikle kız bebek giysilerinde hem günlük hem şık modellerde kullanılmaktadır. Çiçek ve bitkilerin yer aldığı floral desen tipleri baskı

⁶¹ Özpulat ve Yurt, s.31.

desenleri icinde en yaygın olan gruptur. Çiçek desenlerinin orta ve küçük boyutlarda çalışıldığı “Liberty” desenler günümüzde trend çiçek formlarındandır.

Floral desenler; otsu ve odunsu bitkileri, çiçekleri, kapsamaktadır. Kendi grubu dışında şifalı ot ve çiçeklerin gerçekçi resimlerinin basıldığı bilimsel botanik illüstrasyonlar stilize ve gerçekçi çiçek, ağaç motiflerinin bulunduğu Chintz’ler, inceden inceye işlenmiş simetrik ayrıntılara eşik eden palmiye, servi ağacı ya da kıvrılan soyut figürleriyle şal (Paisley) desenleri dünyanın bol güneşli tropik bölgelerinde yetişen çiçek, yaprak ve ağaçların konu edildiği tropik desenler, 1870’lerden beri basılı tekstil pazarlarında yer alan çiçek desenlerinin orta ve küçük boyutlarda çalışıldığı Liberty desenler çiçek-bitki formlarının en yaygın kullanıldığı tasarım tiplerindendir.⁶²

Resim 30: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.

⁶² Carol Joyce, **Textile Design**, New York: Watson Guptill Publications, 1993, s.41-53 Aktaran: Özpulat ve Yurt, s.30.

Resim 31: Next, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.next.co.uk/g23604s2> (18 Kasım 2019)

4.1.2. Puantiyeli Desenler

Puan, bebek giysilerinde ticari olarak bilinen bir desen tipidir. Hem erkek hem kız bebekte farklı boyutlarda puan desen kullanılmaktadır. Günümüzde suluboya görünümlü puan deseni tasarımları, farklı markaların koleksiyonlarında fazlaca yer almaktadır. Büyük puan geçmiş yıllarda riskli bir desen olarak görülse de gelişen trend anlayışında yerini almıştır (Resim 32). Puanlı desenlerin kullanımı genellikle bebek iç giyiminde daha yaygındır.

Resim 32: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.

Resim 33: Zara, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.zara.com/tr/tr/antrasi%CC%87t-gri%CC%87-puanti%CC%87ye-desenli%CC%87-g%C3%B6mlek-p06530247.html> (18 Kasım 2019)

4.1.3. Çizgili Desenler

Hem erkek hem kız desenlerinde çok yaygın kullanılan desen tipidir ve çok eski zamanlardan beri kullanılmaktadır: Çizgileri, süsleme ögesi olarak ilk kullanan eski uygarlıkların geometrik süslemeciliğin öncüleri olduğu bilinmektedir. Çizgi aynı zamanda büyük bir ticari satış hacimine sahiptir. Bu tasarım tipi unisex olarak da kullanılmaktadır.

Resim 34: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.

Resim 35: Next, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.next.co.uk/style/st483088#699616> (18 Kasım 2019)

4.1.4. Hayvan Figürlü Desenler

Hayvan figürlü desenlenlerin birçok desen arasında kullanımının uzun bir geçmişe sahip olduğu düşünülmektedir. Leopar gibi günümüzde kadın giyimde kullanılan hayvan desenin metraj ve grafikleri günümüzde bebeğe indirgenerek trend bir görünüm kazanmıştır. Tasarımlarda ayı ve kedi figürü çok uzun zamandır kullanılsa da günümüzde daha çok dinozor ve aslan figürleri ön plana çıkmaktadır.

Resim 36: LC Waikiki, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.

Resim 37: Next, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.next.co.uk/style/st388710#330844> (18 Kasım 2019)

4.1.5. Geometrik Desenler

Desen tipleri içinde çiçek-bitki grubu kadar çok bilinen ve kullanılan diğer bir grup, geometrik desenlerdir. Tıpkı çizgili desen tipi gibi kullanımının oldukça eskilere uzandığı düşünülmektedir. Anadolu’da yaşayan medeniyetlerin eserlerindeki geometrik motiflerle düzenlenen süslemeler, geometrik desenin tarihinin geçmişinin ne kadar eskilere dayandığını göstermektedir. Bebek giyiminde özellikle unisex tasarımlarda geometrik desenlerin kullanımı yaygındır.

Resim 38: LC Waikiki, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.

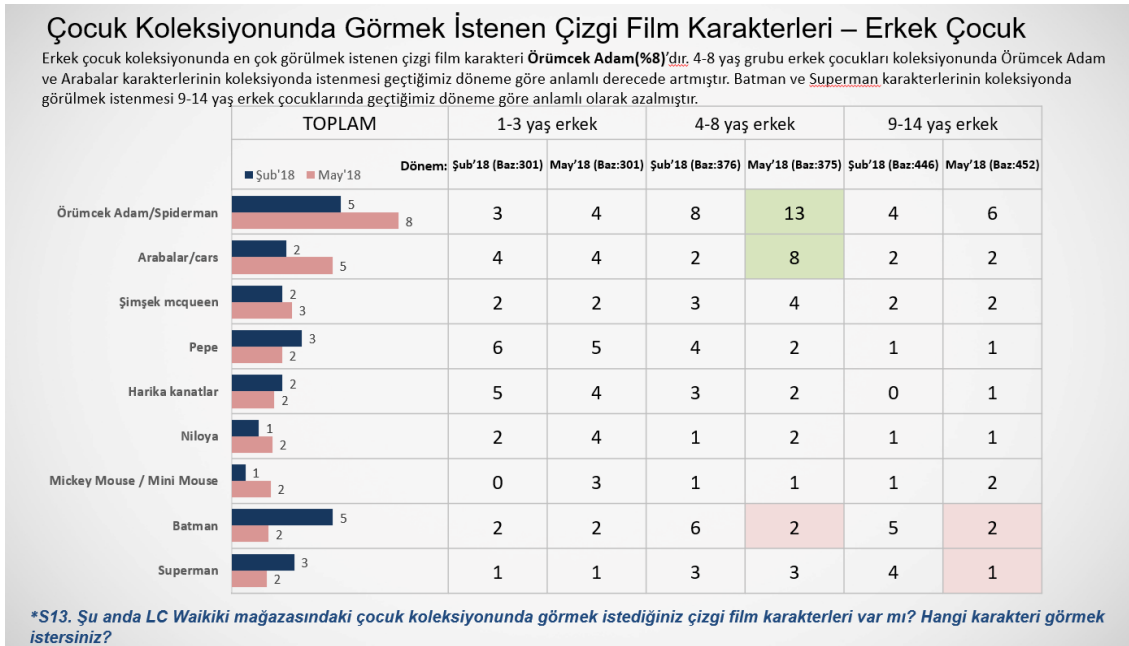

Resim 39: Next, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.next.co.uk/style/st388710#330844> (18 Kasım 2019)

4.1.6. Çizgi Film Karakterli Desenler

Çizgi film karakterli desenler, her dönem yeni bir karakterin ortaya çıkması ile farklılıklar göstermektedir. Her dönem vizyona yeni giren çizgi filmler firmalara bu karakterleri taşıyan tasarımlar yapmasına neden olmaktadır (Resim 40). Giysilerini seçemeyen yaş aralığında ise ebeveynler kendi çocukluklarındaki karakterleri bebeklerinin üzerinde görmeyi tercih etmektedirler. Disney karakterleri bunun önemli bir örneğidir (Resim 41). Aşağıdaki grafikte erkek çocukların 2018 yılında giysilerinde görmek istedikleri karakterler incelenmiştir (Şekil 8). Örümcek Adam ve Batman karakterleri dönemin gündemde olan çizgi filmleri olması nedeni ile giyimde ilk tercihte görülmektedir.

Şekil 8: Çocuk koleksiyonu ile ilgili anket.

Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri, 2018.

Resim 40: LC Waikiki, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Zeynep Irmak.

Resim 41: LC Waikiki, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.

4.1.7. Batikli Desenler

2018-2019 İlkbahar/Yaz sezonunda, yükselen moda eğilimlerinden biri batik desenlerdir. 1980'lerin trend olduğu bu dönemde, batik tasarımlar da sık kullanılmaya başlanmıştır. Geleneksel yöntemlerle elde edilen batik desenleri üretim açısından uygulaması zor bir teknik olduğu için, desen tasarımı oluşturulduktan sonra

baskı işlemi gerçekleştirilmektedir. Dünyanın önde gelen markalarının, batıklı tasarımları koleksiyonlarında sıkça yer verdiği görülmektedir.

Gözde yanılsatmalar oluşturan desenler ikat, kasuri, tie-dye, shibori ve benzeri geleneksel tekstillerin baskı simülasyonları, farklı kültürlerden esinlenen etnik desenler, Art Deco, Art Nouveau, Op ve Postmodern sanat ve mimari hareketlerden alınan desenler, dokuma, işleme, dikiş-nakış, applike, örme gibi farklı tekniklerle üretilen tekstil desenlerinin görsel taklitlerini kumaş yüzeyine ucuz yollu taşıma olanakları da baskı teknikleriyle yapılabilir ve bütün bunlar baskılı kumaşların desen zenginliğini oluşturur.⁶³

Resim 42: WGSN Raporu, 2018 Yaz önerisi.

Kaynak : <https://www.wgsn.com/en/> (18 Ağustos 2019)

4.1.8. Meyve-Sebze Figürlü Desenler

Bebeklerin ilgisini çeken canlı renkler ve meyvelere gerçeklik kazandırılmış sevimli yüz ifadeleri ile meyve-sebze desenleri bebek giysilerinde çok sık kullanılan desenler arasında yer almaktadır. Kız bebeklerde, 2019 yazında meyvelerden çileğin, dünyanın önde gelen trend analizi firması WGSN önerisi ile bebek markalarında

⁶³ Carol Joyce, **Textile Design**, New York: Watson Guptill Publications, 1993, s.53-75 Aktaran: Özpulat ve Yurt, s.30.

kullanıldığı görülmüştür. Özellikle kırmızı ve pembe birlikteliği çilek temalarında kullanılan renklerdir.

Resim 43: LC Waikiki, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu, tasarım: Vuslat Tunç Kurt.

4.2. RENKLER

Renklerin insanlar üzerindeki kuvvetli etkisi tartışılmaz bir gerçektir. Psikologlar tarafından yapılmış olan araştırmalara göre insan gözü önce bir rengi fark eder ve beyinde kimyasal bir reaksiyon meydana gelmektedir. Böylece beyin duygusal bir tepki ortaya çıkartmakta ve görmüş olduğumuz nesneye karşı bir farkındalık oluşmaktadır.

Hayatın her alanında insanların ilgisini çekmek için kullanılan renkler; insanların zihinsel, duygusal ve fiziksel yapılarını etkilemekte yani insan psikolojisi üzerinde etkili olduğu bilinmektedir.⁶⁴ Çocukların giysi seçimlerinde renkler önem taşımaktadır. Gündüz giysilerindeki renklerin daha canlı tonlarda seçilmesi çocuğun enerjik ve neşeli olmasını sağlarken akşam saatlerinde yeşil ve mavi gibi tonlar sakinleşmeye ve uyumaya yardımcı olmaktadır.

⁶⁴ Ali Murat Kırık, "Sinemada Renk Ögesinin Kullanımı: Renk ve Anlatım İlişkisi", **21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum**, Cilt.2, Sayı.6, 2013, s.71.

Kırmızı: Sıcak renklerden olması sebebi ile kırmızı, pozitif bir etki yaratmaktadır. En dinamik, en kuvvetli, en uyarıcı baskın ve kuvvetli renktir. Bu renk; canlılık, mutluluk, girişkenlik, dışa dönüklük, güç, olumluluk gibi anlamlar kazanmaktadır.

Kırmızı renk adranelin düzeyinde bir yükselmeye sebep olduğu kan akışını hızlandığı tansiyonu arttırdığı ve sahip olduğu enerji sebebi ile uyanıklığa ve tetikte olmaya yönlendirdiği bilinmektedir.⁶⁵ Bu sebep ile bebeklerde gece giyiminde tercih edilen bir renk değildir. Ancak günlük giyimde ve şık giyimde kırmızı tercih edilen renklerdenidir. 2019 koleksiyonlarında trend analiz sitesi olan WGSN bordo rengi bir çok temada yer vermiştir. Ünlü Fransız markası Jacadi kız ve erkek bebeklerinde kırmızı lacivert renkleri çok fazla kullanmaktadır. Yılbaşı teması ile ele aldığı koleksiyonundan örnek Resim 44’te gösterilmiştir.

Resim 44: Jacadi , 2014 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.boutchou.fr/references/403-jacadi/> (25 Ağustos 2019)

Beyaz: Beyaz, masumiyeti, saflığı ve temizliği ifade eder ayrıca güvenin ve iyi niyetin sembolü olarak da bilinmektedir. Beyaz renk diğer renklerin yanında dengeyi

⁶⁵ Sümeyye Arslan, “Renklerin Dili”, *Tavsiye Ediyorum*, Aralık 2015, https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_15900.htm (10 Temmuz 2019).

sağlayan bir renktir. Unisex bir renk olan beyaz; kız ve erkek bebeklerin tüm koleksiyonlarında oranı en fazla olarak kullanılan renktir. Özellikle yenidoğan hastane setlerinde pembe ve maviden önce gelir. Ana beden rengi olarak bir çok koleksiyonda tercih edilmektedir.

Resim 45: Mothercare, 2018 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: https://www.mothercare.com.tr/mothercare-tulum_394817?d=16156 (15 Ekim 2019)

Pembe: Şirinliğin, sevginin, uyumun ve neşenin simgesi olan pembe, insanları rahat hissettiren bir renktir. Geçmişten bu yana kız bebeklerde kullanılan bir renk olmasına rağmen 2017 İlkbahar/Yaz trendlerinde erkek giyimde pembenin etkisini oldukça sık görülmüştür. Erkeklerde pembe giymek artık yadırganan bir durum olma özelliğini kaybetmiştir. Günümüzde renkte özgürlük felsefesi ile erkek giyimde pembe ve tonları sıklıkla kullanılmaktadır. Ancak yine de bebek koleksiyonlarında pembe rengin kız bebek giyimde fazla kullanıldığı açıktır. Firmalar tarafından kız bebeklerde pembe her zaman satış garantisi bir renk olarak değerlendirilmektedir.

Pembe rengin kullanımı baskı ve grafiklerde de oldukça yaygındır. Tasarımlarda neon pembe rengin bir çok tonu bulunmaktadır. Çiçekli ve çizgili desenlerde de kullanımı fazladır.

Mor: Renkler içerisinde ayrı bir öneme sahip olan mor renk; bilimsel olarak kolayca açıklanamayan mistik ve fiziksel güçlerin görsel bir yansımasıdır. Ağırbaşlılık, asalet, soyluluk, zenginlik, kudret, saygı, saygınlık, kibir, hüzn ve içe dönüklük gibi anlamlar da taşıdığı bilinmektedir.⁶⁶ Kadın giyimde de 2000’li yılların başından bu yana trend olmuş bir renktir. Anneler giydikleri mor rengin bebekleri üzerinde de görme talepleri kız bebekde mor ve tonlarının kullanılmasını yaygınlaştırmıştır. Özellikle mor rengin açık hali olan lila tonları yeni doğan hastanane setlerinde yeni renkler arayan ebeveynlerin arayışını karşılamıştır. Mor rengin baskı ve grafiklerde kullanımı bebek giysilerinde görülmektedir.

Yeşil: Doğanın, tabiatın, bereketin sembolü ve ilkbaharın rengi olan yeşilin her tonunun insanlar üzerinde pozitif etkileri vardır. Sakin, dinlendirici ve huzur vericidir. Ruhu ve gözü dinlendirir. Barışın, umudun ve özgürlüğün rengidir. Hem kız hem erkek bebek giyiminde, yeşil renk koleksiyonlarda yer almaktadır: Kız bebekte yeşilin tonlarından olan mint daha yaygın kullanılırken erkek bebekte haki tonları daha fazla görülmektedir. Özellikle son yıllarda doğayı korumaya dayalı ve organik yaşam temalı koleksiyonlarda yeşil rengin kullanımı artmıştır.

Sarı: Keyif verici ve neşeli bir renk olarak tanımlanan sarı; gençliğin, memnuniyetin ve sevincin rengi olarak da bilinmektedir. Güneşin rengi olan sarı; mental çabayı, zihinsel parlaklığı, bilgeliği, iyimserliği, sevgiyi ve merhameti yansıtmaktadır.⁶⁷

Bebek giyiminde sarı renk özellikle kız bebeklerde oldukça sık görülmektedir. 2017 bebek modasında sarı, neon olarak kullanılmıştır. WGSN 2018 yazında limon teması ile kız bebek giyiminde sarının güçlü bir şekilde yer alacağını öngörmüştür.

Turuncu: Heyecan ve duyguların rengi olan turuncu, kırmızıdan sonraki en sıcak renk olduğu için dışa dönüklük ve yaşam enerjisi yaratmaktadır. Turuncu renk, kullanıldığı ortamlara neşe ve canlılık katar. Bundan dolayı, bebek giysilerinde kullanımı yaygındır. Erkek bebeklerde daha çok kayısı renkleri tercih edilirken kız bebeklerde daha canlı turuncular yer almaktadır.

⁶⁶ Howard Sun ve Dorothy Sun, **Renginizi Tanıyın**, İstanbul: Arıtan Yayınevi, 1994, s.54.

⁶⁷ Mehmet Çağan, **Rengi Rengine-Renklerin Etkisi**, İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1997, s.55.

Siyah: Renk olmayan siyah, bu sebeple doğada bulunmaz. Işığın emen bir özelliğe sahip olan siyah, gücü ve ağırbaşlılığı temsil eder. Siyah “renklerin içinde en gizemli, en korkutucu olanıdır. Bu gizem ve korkunun temelinde içinde pek çok bilinmeyen, düzensizliğin, kargaşanın, kaosun ve kanunsuzlukların barındığı gecenin bu renkte olmasının payı vardır.”⁶⁸

Siyah renk, bebek giysilerinde en az kullanılan renktir. Ancak trend takibinde olan ebeveynler bebeklerinde siyah renklerde giysileri giydirmeye de başlamıştır. Azınlık olan bu tercih içinde koleksiyonlar yapılmaktadır. Siyah renk kullanılırken tasarlanan karakterler daha sevimli olduğunda siyahın baskınlığı kırılmaktadır..Bebek giysisinde kullanılan sevimli tavşan karakteri ve siyah ve beyazın birlikteliği ile bebek giyiminde unisex olarak da kullanılabilir (Resim 46).

Resim 46: Next, 2019 Sonbahar/Kış koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.next.co.uk/g29300s8> (25 Ağustos 2019)

⁶⁸ Mustafa Sözen, **Sinemada Renk: Sembolik Anlamlar**, Ankara: Detay Yayıncılık, 2003, s.180.

5. GÜNÜMÜZDE TEKSTİL BASKI TASARIMLARININ BEBEK GİYSİLERİNDE KULLANIMI

Günümüzde bebek giysileri baskı ve desen tasarımı açısından zenginleşmiştir. Annelerin tercihleri 0-3 yaş aralığındaki bebeklerin giysi alımında etkili olmaktadır. Son dönemlerde anneler bebeklerinin kendilerinin giydiği giysilerin küçük hallerini görmeyi istemektedirler. Bu da yetişkin moda tasarımlarının bebek giysilerine indirgendiğini göstermektedir. Her ne kadar yetişkinlerde kullanılan metaryeller, baskı teknikleri, kumaş apreleri bebeklerin fizyolojilerine göre farklılık gösterse de biçim ve form olarak yetişkin desenlerinin de bebeklerin giysilerinde kullanıldığı görülmektedir.

Tekstil sektöründe özellikle hazır giyimin kendi içinde yarattığı akımlardan biri ve günümüzde en yaygın “fast fashion”dır (hızlı moda). “Fast fashion”, dünyada Zara, H&M; Türkiye’de ise, LC Waikiki ve Koton gibi markalar tarafından gerçekleştirilmektedir.⁶⁹ “Fast fashion” algısı; herhangi bir alanda öne çıkan her şeyi anında koleksiyonlara yansıtmak olarak tanımlanabilir. Bu doğrultuda, dönemsel koleksiyonlara ek olarak, özel günler, indirim günleri, alarm trendler gibi yeni mini koleksiyonlar oluşturulmaktadır. “Fast fashion” akımı bebek giyimine de yansımaktadır. Bu bağlamda yetişkin giyim tasarımını etkileyen her şeyin direkt olarak bebek giyim tasarımını da etkilediği görülmektedir.

Bu çalışma kapsamında, dünyada ve Türkiye’de bebek giyim konusunda söz sahibi öncü firmalar tespit edilmiştir. 8 firmanın, hem tarihsel süreçleri hem de bebek giyimindeki tasarımsal yönleri incelenmiştir. Türkiye’de de geniş bir müşteri kitlesine sahip yabancı firmalardan olan Zara, H&M, United Colors of Benetton firmalarının yanısıra yerli üretim yapan Koton, LC Waikiki, DeFacto, Civil ve E-bebek bu çalışmada yer almıştır.

⁶⁹ Turan Farajova, “Moda Sektöründe Küresel Marka İncelemesi: Zara ve Vakko”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü, 2015), s.2.

5.1. ZARA

1998 yılından bu yana Türkiye’de önce yetişkin ve bebek daha sonra ev tekstili ile tanınan Zara, İspanyol markası Inditex Grup bünyesinde faaliyet göstermektedir. Grubun bünyesinde farklı markalarda yer almaktadır. Firmanın bünyesinde bugün 8 marka (Zara, Bershka, Stradivarius, Pull&Bear, Oysho, Massimo Dutti ve Uterqüe) bulunmaktadır.⁷⁰

Zara’nın bebek ve çocuk giyimdeki hedef kitlesi güncel trendleri takip eden, modern ve fiyat kaygısı olmayan annelerdir. Zara bebek giysilerinde hazırlanan koleksiyon, bir çok markaya ilham olabilmektedir. Toprak renkleri ve pastel renkler ön plandadır. Modellerde bir önceki yıl yetişkin giyimde trend olmuş detayların uygulanmakta olduğu görülmektedir. Resim 47’te kadın giyiminde 2017 ve 2018 sezonunun trend olan güpürün, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonunda bebek giyimindeki uygulaması yer almaktadır.

Resim 47: Zara, 2019 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.zara.com/tr/tr/romanti%CC%87k-g%C3%B6mlek-p04493501.html?v1=22628456&v2=1283695> (22 Ağustos 2019)

⁷⁰ Euromonitor International, INDITEX Industria de Diseño Textil SA in Apparel and Footwear (World), 2015.

Resim 48’de görüldüğü gibi çizgi karakter kullanımına koleksiyonlarında oldukça yer veren firma, 2019 Kış sezonunda özellikle Mickey ve Snoopy karakterini tercih etmiştir. Bu çizgi karakterler güncel olarak sinema ve televizyonlarda yer almasa da, bebek ve çocuk giyimle özdeşleşmiş ve her sezonda koleksiyonlarda yer bulan figürlerdir.

Resim 48: Zara, 2019 Sonbahar/Kış, kız ve erkek bebek koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.zara.com/tr/tr/snoopy-%C2%AE-peanuts-i%CC%87nce-ceket-p08574575.html?v1=27999289&v2=1284138> (22 Ağustos 2019)

5.2. H&M

H&M yetişkin giyiminin yanında bebek ve çocuk giyim koleksiyonu yapan İsveç firmasıdır. 1947 yılında kurulan H&M; kadın, erkek ve çocuk giyimin yanı sıra ev tekstilinde de ürünler sunmaktadır. Trendleri yakından takip eden ve ayrıca moda dünyasında önemli bir yeri olan H&M’in 2017 itibarıyla dünya genelinde 4300’den fazla mağazası bulunmaktadır.⁷¹

⁷¹ İsveç Markaları, (t.y.) <https://www.makaleler.com/isvec-markalari/> (22 Ağustos 2019).

H&M bebek giyiminde özellikle yeni doğan bölümünde oldukça farklı desen ve grafiklere yer vererek trendleri yerinde ve zamanında kullanan bir markadır. Özellikle basic giyim denilince akla gelen markada bebek giyimine dair çeşitlilik oldukça fazladır. Marka, bebek giyiminde farklı ve güncel baskı ve nakış tekniklerini kullanarak hedef kitlenin trend arayışına karşılık vermektedir.

Resim 49: H&M, 2016 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <http://posterchildmag.com/2016/09/baby-cold-outside-hm-online-exclusive-baby-collection/> (22 Ağustos 2019)

H&M'in grafik ve metraj desenlerinde sade ve yalınlık söz konusudur. Çoğunlukla basic modeller hazırlayarak bebek giyimde her kitleye hitap etmektedir. Resim 50'de görüldüğü gibi sade ve bebedeksi olan tulum H&M'in tarzını yansıtmaktadır.

Resim 50: H&M, 2017 İlkbahar/Yaz Bebek Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.odalisquemagazine.com/articles/2017/11/02/baby-hm>
(22 Ağustos 2019)

5.3.UNITED COLORS of BENETTON

Benetton Group S.p.A. 1965 yılında Luciano Benetton tarafından İtalya’da kurulmuştur. Benetton her renkten ürünün ve her milletten mankenin kullanıldığı reklamları ve kurumsal imaj çalışmaları ile hedef kitlesine dil, din, ırk, millet ayrımı yapmadığını ve bu ayrıma karşı olduğunu ifade etmektedir.

Benetton, 1982 ile 2000 yılları arasında birlikte çalıştığı radikal reklamcısı Oliviero Toscani’nin reklam kampanyalarıyla kültürel çeşitliliği destekleyen, ön yargıları yıkan ve ırkçılığın karşısına çıkan bir güç haline gelmiştir. Rahip ile rahibenin öpüşmesi, kanlı asker kıyafeti, üzerinde renklerin yazılı olduğu kalpler, markanın radikal kampanyalarından birkaçıdır. Reklamlarının direk olarak ürünlerine ilişkin olmayıp daha çok imaja yönelik olmasıyla ünlü, küresel bir kimliğe sahip firma; siyahi bir kadının göğsünü emen beyaz bebek, beyaz bir erkeğin avucundaki minik siyah çocuk eli, AIDS’li insanlar, her milletten bembeyaz dişleriyle harika gülücükler saçan gençler reklamlarında kurumsal imajı destekleyen unsurlardandır.⁷²

⁷² Undercolors of Benetton, (t.y.) https://prezi.com/lao_yh2atufn/benetton-group-spa-1965-ylnda-luciano-benetton-tarafnd/ (18 Ekim 2019).

Resim 51: United of Colors Benetton, 2010 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: <https://kidsmodaclub3.wordpress.com/kiyafetler/united-colors-of-benetton-fw-2010-kids-campaign-05/> (18 Ekim 2019)

5.4. KOTON

Türkiye'nin öncü markalarından Koton, dünya genelinde binden fazla satış noktasında yer aldığı bilinmektedir. Koton'un 2011 yılı yaz sezonunda, müşteri talepleri doğrultusunda, belirli mağazalarda deneme amaçlı satışa sunduğu Kids koleksiyonunu büyütmektedir.⁷³

Koton Kids koleksiyonunda canlı renkler, trenlerde yer alan farklı bebek modelleri, güncel desenler yanı sıra hedef kitlenin uygun fiyat anlayışına yönelik tasarımlar yapılmaktadır. Koton, Türkiye'deki "fast fashion" kavramının iyi örneklerindendir. Trendleri analiz edip, tasarımlarını hızlı bir şekilde üretime sokmaktadır. Resim 52'de denim üzerine çıtır yıldız deseninin uygulandığını görülmektedir. Farklı yıkama tekniği ile efekt alan denimler günümüz bebek giysilerinde kullanılmaktadır.

⁷³ Koton Çocuk Giyiminde Büyüyor, (t.y.) <https://www.retailturkiye.com/firmalardan/koton-cocuk-giyiminde-buyuyor/> (22 Ağustos 2019).

Resim 52: Koton, 2016 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.haberler.com/koton-baby-e-yaz-geldi-8504711-haberi/>

(22 Ağustos 2019)

5.5. LC WAIKIKI

LC Waikiki, günümüzde her yaş kitlesine hizmet eden ve uygun fiyat politikası ile koleksiyonlar tasarlayan bir firmadır. Bünyesinde otuza yakın bebek ve çocuk giyim tasarımcısı bulunmaktadır.

Başlangıçta LC Waikiki'nin tüm tasarımları Fransa'dan gelirken, Tema Tekstil bünyesinde 1993 yılında Türkiye'de grubun ilk tasarım birimi kurulmuştur. Tema Tekstil, kuruluş amacı toptan satış olmasına rağmen, genç ve çocuk giyim pazarı için hazırladığı koleksiyonlar ve etkin pazarlama yöntemleri ile kısa sürede hem girişimcilerin hem de tüketicilerin dikkatini çekmeyi başarmıştır.⁷⁴

LC Waikiki bebek ve çocuk giyim tasarımlarında hem trendleri takip edip hem de uygun fiyatlı bebek giyim tasarımları yapmaktadır. Geçmişte Fransız markası olan

⁷⁴ Ruhan İri ve Mehmet Emin İnal, "Bir Hazır Giyim Markasının Pazardaki Değişim Hikayesi: LC Waikiki Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt.16, Sayı.1, 2011, s.447.

LC Waikiki, canlı ana beden renkleri ve desenleriyle ön plana çıkmıştır. Günümüzde de bu renklilik ve çeşitlilik ilkesini tasarımlarında göstermeye devam etmektedir.

	TOPLAM	1-3 yaş kız		4-8 yaş kız		9-14 yaş kız		1-3 yaş erkek		4-8 yaş erkek		9-14 yaş erkek			
	Dönem:	Şub'18 (Baz:297)	May'18 (Baz:300)	Şub'18 (Baz:379)	May'18 (Baz:375)	Şub'18 (Baz:451)	May'18 (Baz:448)	Şub'18 (Baz:301)	May'18 (Baz:301)	Şub'18 (Baz:376)	May'18 (Baz:375)	Şub'18 (Baz:446)	May'18 (Baz:452)		
	■ Şub'18 ■ May'18														
LC Waikiki		76	77	71	71	74	78	78	79	73	72	82	78	81	
Koton Kids		5	4	4	3	7	4	6	6	4	3	4	6	4	4
H&M Kids (eyç en em)		3	4	2	5	4	6	4	3	5	7	2	5	2	2
De Facto		3	3	2	1	3	2	3	4	2	2	2	2	6	5
Zara		1	2	2	3	1	1	1	2	1	1	0	1	1	1
E-bebek		2	1	5	6	1	1	1	0	3	3	2	0	1	0
Civil		2	1	3	2	2	2	1	0	4	3	1	1	2	1

Şekil 9: En sık alışveriş yapılan çocuk markaları raporu.

Kaynak: LC Waikiki Tüketici ve Pazar Araştırmaları Verileri, 2018.

LC Waikiki aynı zamanda bebek giyiminde kullandığı kumaşların güvenilirliği ile bilinmektedir. Ürünlerinde birçok aşamada kimyasal test uygulanan firmada; bir ürünü oluşturan bileşenler risk analizlerine göre yapılan testlerle başlamakta ve bitmiş ürün olana kadar devam etmektedir. Bünyesinde 2000 ekolojik test yapan laboratuvar bulundurmaktadır.

Resim 53: LC Waikiki, 2018 Unisex Sonbahar/Kış Yenidoğan Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.lcwaikiki.com/tr-TR/TR/urun/LC-WAIKIKI/erkek-bebek/Pantolon/3387767/588115> (26 Ağustos 2019)

5.6. DEFACTO

Türkiye’deki büyük giyim mağazalarından biri olan DeFacto, 2003 yılında İstanbul’da kurulmuştur. Ozon Tekstil çatısı altında yer alan DeFacto Türkiye’deki 36. büyük firmadır.⁷⁵ 31 Mart 2018 itibari ile Türkiye’de şu an 330 mağazası bulunan DeFacto’nun Kazakistan, Kuzey Irak, Mısır ve İran ülkelerinde toplam 134 mağazası vardır.⁷⁶

DeFacto yüzde yüz organik pamuktan üretilen kumaşlarla hazırlanan ilk bebek koleksiyonunu 2017’de “Dikkat DeFacto da Bebek Var” sloganı ile tanıtmıştır.

⁷⁵ Defacto ’yu Kim Kurdu?, (t.y.) <https://kimkurdu.com/defactoyu-kim-kurdu/> (18 Ekim 2019).

⁷⁶ Defacto Perakende Ticaret A.Ş. Fiyat Tespit Raporu, 2018, <https://kurumsal.defacto.com.tr/Fiyat%20Tespit%20Raporu.pdf/> (16 Ekim 2019).

Resim 54: DeFacto, 2017 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.perakende.org/dikkat-defactoda-bebek-var-1342807837h.html>

(18 Ekim 2019)

5.7. CİVİL

Civil Çocuk Dünyası, İstanbul 1996 yılında 0-14 yaş çocuk tekstili perakende satış mağazası olarak kurulmuştur. Üreticilerden aldığı ürünleri satan Civil, market tarzı tekstil mağazası konsepti ile uygun fiyatlı ürünler sunarak kısa zamanda 60 mağaza ve 80.000 m² satış alanına ulaşmıştır.

Civil reyonlarında hamile giysisi ve hastane çıkışlarının yanında anne ve çocuk ile 14 yaşına kadar ihtiyacı olacak olan tüm tekstil, beslenme gereçleri ve taşıma gruplarını kapsayan geniş ürün sunmaktadır.⁷⁷ Civil; Gürcistan, Rusya, Bosna, Makedonya, Irak, Mısır ve Libya'ya da ihracat yapmaktadır.⁷⁸

⁷⁷ *Civil Hakkımızda*, (t.y.) <https://www.civilim.com/hakkimizda/> (16 Ekim 2019).

⁷⁸ *Biletçiydi Tekstil Patronu Oldu*, 2013, <http://www.milliyet.com.tr/ekonomi/biletciydi-tekstil-patronu-oldu-1756128/> (16 Ekim 2019).

Resim 55: Civil, 2019 Sonbahar/Kış Koleksiyonu.

Kaynak: https://www.civilim.com/lava-baby-fular-ve-bere-takimi-bej-lvb-66127?sgm_campaign=scn_4bc6f064d6156001&sgm_source=A6C656124SS1-3&sgm_action=click (20 Ekim 2019)

5.8. E-BEBEK

2001 yılından itibaren e-ticaret sitesi ile hizmet veren ebebek.com, bebek ürünleri alışverişi konusunda Türkiye'nin ilk online mağazası olma özelliğini taşımaktadır. E-bebek, 2003 yılı başında internet sitesinden elde edilen başarıyı takiben dünyada az rastlanan “click to brick” iş modelini uygulayarak fiziki mağazacılığa geçiş yapmıştır. E-bebek, e-ticaret ve perakende alanında anne-bebek sektörünün öncü firması olarak hizmet vermektedir. Firma, bebek sahibi olan ailelerin tek ihtiyacının bebeğin fiziksel gereksinimleri olmadığının bilinciyle bebeklerin ve ailelerin mutluluğu için her şeyi en ince detayına kadar düşünmeye gayret eden bir organizasyon olup; felsefesi bebeği anlama ve anlatabilme bilimi olarak tanımlanan “bebekoloji”dir. Bebekoloji çerçevesinde ebebek, doğum öncesinden başlayan bu süreçte sadece ürünlerini değil, bilgi birikimini de tecrübesi ile birlikte sunmaktadır.⁷⁹

⁷⁹ E-Bebek Tarihçesi, (t.y.) <https://www.e-bebek.com/kurumsal/tarihce/> (20 Ekim 2019).

2001 yılında e-ticaret sitesi ile başladığı tecrübesini 2003 yılı başında fiziki mağazacılığa taşıyan ebebek; ebebek.com sitesi de dahil olmak üzere 46 ildeki 121 mağazasıyla anne-babalara hizmet vermeye devam etmektedir.⁸⁰

Resim 56: E-bebek, 2017 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <https://www.e-bebek.com/bebek-giyim-c4050/?page=1> (20 Ekim 2019)

Resim 57: E-bebek, 2017 İlkbahar/Yaz Koleksiyonu.

Kaynak: <https://imcajans.com/blog/ebebek-fotograf-cekiminde-modelimiz-cansin-misirli-yer-aldi> (20 Ekim 2019)

⁸⁰ E-Bebek'ten Birleşmiş Milletler Çıkarması, 2018, <https://b2press.com/tr-TR/basin-odasi/63/ebebek-ten-birlesmis-milletler-cikarmasi/> (20 Ekim 2019).

5.9. MARKALARIN BASKI TASARIMLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dünyada öncü markalar koleksiyonlarını trend sitelerinden ve fuarlardan ilham alarak hazırlamaktadırlar. Markaların müşteri kitlesi farklıdır ve bunun analizini yaparak hazırlanan modeller müşteriler ile buluşturulur. Her bir firmanın koleksiyon anlayışı ve hedef kitlesinin farklı olması birbirinden farklı tasarımlar yapılmasını sağlamaktadır. Örneğin bebek giyim tasarımları hazırlayan Zara ve H&M gibi firmalar trendleri yakından takip eden ve özgün baskıları, grafikleri modellerine yansıtan bu anlamda öncü sayılabilecek firmalardır. Koleksiyonlarında çocuk giyime de yer veren bu iki marka; kadın ve erkek giyimde olan güncel trendleri hızlı bir şekilde uygulamaları ile öne çıkmaktadır. Farklı kumaş çeşitleri ve karışık tekniklerden oluşan baskı tasarımlarını, bebek giymine de taşıyarak, bir çok markaya ilham kaynağı olmaktadır.

United Colors of Benetton markası, renkleri ile ön plandadır. Kadın/erkek giyimde kullandığı canlı renkler ve baskı tasarımları ile bilinen markanın; bu anlayışı bebek giyimine de yansıtmaktadır. İncelenen firmalar arasında, renklerin ara tonlarını kullanmak yerine zıt, canlı renk birlikteliklerini öneren en cesur firma olduğu söylenebilir. LC Waikiki ve Koton markalarında baskı ve grafik tasarımları güncel trendler doğrultusunda hazırlanmaktadır. Geçmişten bugüne bebek koleksiyonlarını canlı renkler ile birleştirerek özgün tasarımlar yapan marka baskı ve grafiklerinde neşeli ve çocuklara hitap eden karakterler kullanmaktadır. LC Waikiki firması ayrıca çocuk güvenliği konusunda hassas bir şekilde koleksiyonlarını hazırlamaktadır. Kullandığı kumaşlarda boyarmaddelerin güvenilirliğinden emin olmak için ürünleri bir çok testten geçirerek müşteriye ulaştırmaktadır.

E-bebek Civil ve DeFacto'nun tasarım bakış açısı birbirine benzer özellikler göstermektedir. Uygun fiyat anlayışı ile kendini tanıtan bu markalarda, bebeğin ihtiyacına yönelik ve her kitleye hitap eden giysi tasarımları yapılmaktadır. Bu tasarımlarda yer alan baskıların daha geleneksel çizgilere sahip olduğu görülmektedir.

6. SONUÇ

Moda ve tüketim kültürünün birbirinden beslenen ilişkisinin bir uzantısı olarak da yorumlayabileceğimiz ‘bebek giyimi modası’, kadınların modaya uygun giyinme isteğinin, bebeklerini de modaya uygun giydirmeye isteği ile ortaya çıktığını söylemek mümkündür. 2000’li yıllardan itibaren kadın ve erkek modasının yanı sıra bebek giyim modasının da eklendiği görülmektedir. Böylece annelerin bebeklerini modaya uygun giydirmeye isteği ile farklı desen tasarımları bebek giysileri üzerinde görülmeye başlanmıştır. Baskı ve desen tasarımları bebek giyiminde bir tarzı oluşturan ana unsur haline gelerek modeli görsel olarak etkilemektedir. Bebek giysileri için koleksiyon hazırlanırken baskı, renk ve desen seçimi önem taşımaktadır. Tasarımlardaki renklerin sakinliği ve sadeliği hem kız hemde erkek bebekte ortak bir özellik olarak görülmektedir.

Bebek giyimi ile yetişkin giyimde kullanılabilecek malzeme farklılıkları tasarımı doğrudan etkilemektedir. Bebek giyiminde güvenliği sağlamak için yetişkin giyiminde kullanılabilen birçok materyal bebek giysilerinde kullanılamamaktadır. Yetişkin ve bebek giysileri arasındaki bu malzeme farklılıkları, tasarımlara da açıkça yansımaktadır. Ebeveynler, çocuklarını modaya uygun giyindirmek yanında sağlıklı giysilerle giydirmek ve ürüne güvenmek istemektedir. Fizyolojik olarak da ayrılan bebek giyiminde, yetişkinlerden farklı olarak bebek cildine temas eden tekstillerin önemi büyüktür. Baskı teknikleri, boyar maddeler, ekolojik ve organik kumaşlar bu farklılıkların başında gelmektedir. Özellikle bebeklik döneminde ekotekstillerin önemi büyüktür. Ekolojik giysiler, hassas bebek ciltleri için uygun olmakla birlikte, yumuşak ve hafif özellikleri nedeniyle rahatlık sağlamaktadır. Ayrıca bebeklerin alerjik sorunlarını minimize ettiği gözlenmektedir. Doğal boyalar ile renklendirilen giysilerde bir çok renk ortaya çıkarmak mümkündür. Ancak elde edilen renklerin mat ve yumuşak tonlarda olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin bebek giysilerinde aradıkları canlı ve temiz renkler doğal boyalar ile elde edilememektedir. Bebek tenine zarar vermeyen boyarmaddelerin bebek sağlığı için kullanımının yaygınlaşması ve canlı renk arayışı olan ebeveynlerin giysilere farklı bir bilinçle yaklaşması gerekmektedir.

Günümüz tekstil sektöründe sürdürülebilirlik kavramı üzerine birçok çalışma yapılmaktadır. Eko tekstillerin sürdürülebilirliğe katkıda bulunduğu bilinmektedir. Bebek giysilerinde tercih edilen ekolojik tekstillerin çevreye duyarlı ve hassas olan bebek cildi için faydalı olduğunu bilinmektedir. Bunun yanı sıra bebek giysilerinde ergonomik yaklaşım da bir o kadar önemlidir. Bebeklerin, giysilerin içerisinde kendilerini rahat hissetmesi: hareket serbestliği sağlayan, vücut yapısına uyan, çocuk güvenliğine ve hava koşullarına uygun giysilerle elde edilmektedir.

Firmalar bebek giysilerindeki taleplerin artmasıyla çeşitliliğini çoğaltmıştır. Bebek giyimi tek başına büyük bir paya sahip sektör haline gelmiştir. Dünyanın birçok yerinde bebek giyim trendlerini belirleyen fuarlar yapılmaktadır. Bu da bebek giyiminin önemini gözler önüne sermektedir. Çalışma kapsamında dünyada ve Türkiye’de bebek tasarım alanında yeniliklere yer veren öncü firmaların kısa tarihleri ve tasarım anlamında yaptıkları ürünler görseller ile incelenmiştir: Gelişen teknoloji sayesinde farklı baskı teknikleri ve karışık tekniklerin bebek giyiminde kullanılması gözlemlenmiştir. Bu markaların baskı ve desen alanında yaptıkları yeniliklerin öncü bebek giyim firmalarına referans olduğu saptanmıştır. Çocuk güvenliği kriterlerine uygun olan baskı teknikleri bir çok markada dikkate alınarak tasarıma dönüştürülmektedir. Yetişkin giyiminden, fuarlardan ve trend sitelerinden gelen güncel bebek trendlerini giyimine yansıtma arzusu burada oluşturulan tasarımlara bir engel oluşturmaktadır. Günümüzde sıkça kullanılan ponponlar, payetler ve 3 boyutlu nakış teknikleri çocuk güvenliği ve sağlığı açısından kullanılamamaktadır. Bebeğin sağlığı açısından kullanılmaması gereken baskı teknikleri çoğu zaman trendleri yansıtamamaya neden olmaktadır. Bebek giyim tasarımcılarının, trendlerde bir çok yenilik gözlemlerse dahi bu yenilikleri bebek güvenliği ve sağlığına uygun bir şekilde uygulayarak koleksiyonlar hazırlaması gerekmektedir.

Kadın ve erkek giyim tasarımı konusu literatüre geçmiş alanlardır. Bebek giyim tasarımı da yetişkin giyiminden farklı olarak üzerinde özel olarak incelenmesi gereken bir konudur. Bu alanda üniversitelerin sanat/tasarım eğitimi alanlarında dersler yer almalıdır. Ayrıca üniversiteler, firmalar ile sektörel işbirlikleri yapmalıdır.

Tasarımcı adaylarının bebek giyim sektörü ile tanışmasını hedefleyen teşvik edici yarışmalar arttırılmalıdır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Banzhaf, Robert. **Screen Process Printing**. Bloomington: McKnight Publishing Co., 1983.
- Başer, İnci. **Elyaf Bilgisi**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları, 1992.
- Çağan, Mehmet. **Rengi Rengine-Renklerin Etkisi**. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1997.
- Çoban, Süleyman. “Genel Tekstil Terbiyesi ve Bitim İşlemleri”, **E.Ü Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, Yayın No:10**. 1. Baskı, İzmir, 1999.
- Dölen, Emre. **Doğal Boyamacılık: Anadolu’da Yün Boyamacılığında Kullanılmış Olan Bitkiler ve Doğal Boyalarla Yün Boyamacılığı**. İstanbul: Fatih Yayınevi Matbaası, 1987.
- Enez, Nevin. **Doğal Boyamacılık**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları, 1987.
- İşmal, Özlenen Erdem ve Leyla Yıldırım. **Tekstil Baskıcılığının Tarihçesi**. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 2012.
- Karadağ, Recep. **Doğal Boyamacılık**. Ankara: Geleneksel El Sanatları ve Mağazalar İşletme Müdürlüğü Yayınları, 2007.
- Kaya, Reyhan. **Türk Yazmacılık Sanatı**. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1988.
- Mangut, Mürüvvet ve Nevin Karahan. **Tekstil Lifleri**. Bursa: Ekin Kitabevi, 2006.
- Pamuk, Beyhan. **Uygulama Teknikleri Temel Kalıp ve Dikim Uygulama Teknikleri**. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama, 2002.
- Sözen, Mustafa. **Sinemada Renk: Sembolik Anlamlar**. Ankara: Detay Yayıncılık, 2003.
- Sun, Howard ve Dorothy Sun. **Renginizi Tanıyın**. İstanbul: Arıtan Yayınevi, 1994.
- Tepecik, Adnan. **Baskı Teknikleri**. Ankara: Ostim Çıraklık Eğitim Merkezi Matbaası, 1999.
- Uygur, Ayşe ve Dilek Yüksel. **Tekstil Baskı Stilleri**. İstanbul: Bayko Matbaa ve Yayıncılık Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti., 2013.

Yakartepe, Mehmet. “Ön Terbiye-Baskı-Apre”, **Tekstil Ansiklopedisi**. C.3, İstanbul: T.K.A.M. Yayınları, 1994.

Sürekli Yayınlar

- Akbostancı, İdil. “20. ve 21. Yüzyıllarda Tekstil Baskı Tasarımı ve Üretimin Değişen Tanımı”. **Sanat Tasarım Dergisi**. Sayı.5, 2014, ss.31-41.
- Çini, Çiğdem Asuman. “Sanayi Devriminde Tekstil Baskıcılığı ve Pamuklu Kumaşlar”. **Antik & Dekor Antika, Dekorasyon ve Sanat Dergisi**. Sayı.66, 2001, ss.66-70.
- Gümüşer, Tülay. “Ekolojik Bebek Giysilerinde Doğal Liflerin Önemi”. **Sanat Tasarım Dergisi**. Cilt.1, Sayı.4, 2013, ss.23-34.
- İri, Ruhan ve Mehmet Emin İnal. “Bir Hazır Giyim Markasının Pazardaki Değişim Hikayesi: LC Waikiki Örneği”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**. Cilt.16, Sayı.1, 2011, ss.445-469.
- Karayel, Fatma Seçil. “Şile Bezinin Çocuk Giyiminde Kullanımı ve Marka Faktörü”. **Kalemişi Dergisi**. Cilt.6, Sayı.12, 2018, ss.201-211.
- Kırık, Ali Murat. “Sinemada Renk Ögesinin Kullanımı: Renk ve Anlatım İlişkisi”. **21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum**. Cilt.2, Sayı.6, 2013, ss.71-83.
- Kurtoğlu, Nurcan ve Duygu Şenol. “Tekstil ve Ekolojiye Genel Bakış, Karsinojen ve Allerjik Etki Yapabilen Tekstil Kimyasalları”, **KSÜ Fen ve Mühendislik Dergisi**. Cilt.7, Sayı.1, 2004, ss. 26-31.
- Lazarov, Aneta, Mario Cordoba, Natalia Plosk ve David Abraham. “Atypical and Unusual Clinical Manifestations of Contact Dermatitis to Clothing (Textile Contact Dermatitis): Case Presentation and Review of the Literature”, **Dermatol Online Journal**. Vol.9, No.3, 2003, s.1.
- Mert, Hasan Hüseyin, Yunus Doğan ve Süleyman Başlar. “Doğal Boya Eldesinde Kullanılan Bazı Bitkiler”, **Çevre Dergisi**. Sayı.5, 1992, ss.14-17.
- Örün, Emel. “Giysiler ve çocuk sağlığı: Ne giysin? Nasıl yıkansın?”. **Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi**. Cilt.58, Sayı.1, 2015, ss.43-49.
- Özdemir, Sonnur ve Onur Tekoğlu. “Ekolojik Tekstil Ürünlerinde Kullanılan Hammaddeler”, **Akdeniz Sanat Dergisi**. Sayı.8, ss.27-30.
- Şen, Hüseyin, Ayşe Kaya ve Barış Alparslan. “Sürdürülebilirlik Üzerine Tarihsel ve Güncel Bir Perspektif”, **Ekonomik Yaklaşım**. Cilt.29, Sayı.107, 2018, ss.1-47.
- Taylan, Mine ve Şerife Atlıhan. “Tekstil Tasarımında Doğal Elyaf ve Doğal Boya Kullanımı”. **İdil Dergisi**. Cilt.7, Sayı.43, 2018, ss.319-326.
- Tezel, Zeynep. “Yazmacılık Sanatında Desenlendirme Teknikleri”. **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi**. Sayı.25, 2009, ss.27-40.

- Tutak, Mustafa ve Ebru Korkmaz. “Environmentally Friendly Natural Dyeing of Organic Cotton”, **Journal of Natural Fibers**. No.9, 2012, ss.51-59.
- Uğur Engin. “Flok Baskı Tekniğinin Basım ve Yayın Teknolojileri Programı Serigrafi Baskı Dersine Entegrasyonu”. **Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi**. Sayı.23, Cilt.6, 2018, ss.545-558.
- Ünal, Zümrüt ve Serra Şekeroğlu. “Bebek Giysilerinde Aranan Kriterlerin Geçmişten Günümüze Değerlendirilmesi”, **Aksaray University Journal of Science and Engineering**. Cilt.1, Sayı.2, 2017, s.149-163.
- Yaşar, Neslihan. “Kumaş Modasında Yenilikçi Etkiler”. **Sanat Dergisi**. Sayı.13, 2010, ss.117-127.

Diğer Kaynaklar

- Can, Duygu İrem, “Giyilebilir Sanatta Eko- Boyama Baskı Teknikleri ve Uygulamaları”, **Sanatta Yeterlik Tezi**. Süleyman Demirel Üniversitesi SBE, 2016.
- Euromonitor International. **INDITEX Industria de Diseño Textil SA in Apparel and Footwear (World)**. 2015.
- Farajova, Turan. “Moda Sektöründe Küresel Marka İncelemesi: Zara ve Vakko”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü, 2015.
- Küçüköner, Mustafa. “İmge ve Çoğaltma”, **Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi**. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi SBE, 2014.
- Küçüköner, Mustafa. “İmge ve Çoğaltma”, **Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi**. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi SBE, 2014.
- Mavitaş, Hasan. “Gravür Baskı Tekniği Konulu İnteraktif Eğitim Yazılımı Hazırlanması”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, 2009.
- Orhaneddin, Berrak. “Prototip Floklama Makinesi Tasarımı, İmalatı ve Flok İplik Üretimi”, **Yüksek Lisans Tezi**. Bursa Uludağ Üniversitesi FBE, 2010.
- Özipek, Bülent. “Yeni Tekstiller”, **10. Uluslararası Ekoteks Sempozyumu**. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Tekstil Teknolojileri ve Tasarımı Fakültesi, 3 Mayıs 2017.
- Özpulat, Füsün ve Dilek Yurt, “Günümüz Baskı Desenli Kumaşlarında Desen Tarzları ve Teknikleri”, **Antalya 1. Uluslararası Moda ve Tekstil Tasarımı Sempozyumu Bildirileri Özel Sayı-1**. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, 08-10 Ekim 2012.
- Temur, İnan. “Günümüz Türk Baskı Resim Sanatındaki Gelişmelerin Sanatsal Anlatıma Etkileri”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2011.

İnternet Kaynakları

- Arslan, Sümeyye. “Renklerin Dili”, *Tavsiye Ediyorum*. Aralık 2015. https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_15900.htm (10 Temmuz 2019).
- Biletçiydi Tekstil Patronu Oldu*. 2013. <http://www.milliyet.com.tr/ekonomi/biletciydi-tekstil-patronu-oldu-1756128/> (16 Ekim 2019).
- Civil Hakkımızda*. (t.y.) <https://www.civilim.com/hakkimizda/> (16 Ekim 2019).
- Defacto Perakende Ticaret A.Ş. Fiyat Tespit Raporu*. 2018. <https://kurumsal.defacto.com.tr/Fiyat%20Tespit%20Raporu.pdf/> (16 Ekim 2019).
- Defacto'yu Kim Kurdu?*. (t.y.) <https://kimkurdu.com/defactoyu-kim-kurdu/> (18 Ekim 2019).
- E-Bebek Tarihçesi*. (t.y.) <https://www.e-bebek.com/kurumsal/tarihce/> (20 Ekim 2019).
- E-Bebek'ten Birleşmiş Milletler Çıkarması*. 2018. <https://b2press.com/tr-TR/basin-odasi/63/ebebek-ten-birlesmis-milletler-cikarmasi/> (20 Ekim 2019).
- Istanbul Kids Fashion*. (t.y.) <https://www.istanbulkidsfashion.com/tr/> (18 Ağustos 2019).
- İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği, İstatistiklerle Dünyada ve Türkiye’de Kadın ve Kız Çocuğu Hazır Giyim Ticareti 2016 Yıllık Raporu*. 2016. <https://www.ihkib.org.tr/fpicerik/ia/d/2017/11/30/kadin-hazirgiyim-rapor-2016-yillik-201711301444340063-8E788.pdf> s. 8-9 (10 Ekim 2018).
- İsvec Markaları*. (t.y.) <https://www.makaleler.com/isvec-markalari/> (22 Ağustos 2019).
- Koton Çocuk Giyiminde Büyüyor*. (t.y.) <https://www.retailturkiye.com/firmalardan/koton-cocuk-giyiminde-buyuyor/> (22 Ağustos 2019).
- Modayı Türkiye’de üretmek gücümüzü artırıyor*. 2018. http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/ekonomi/1089397/Modayi_Turkiye_de_uretmek_gucumuzu_artiriyor_.html/ (22 Ağustos 2019).
- Nakış Baskı*. (t.y.) <http://www.bariaiselbiseleri.com/bilgiler/nakis-baski-hakkinda.html/> (25 Ekim 2019).
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Giyim Üretim Teknolojisi Tekstil Lifleri*. 2007. <https://docplayer.biz.tr/6434470-T-c-milli-egitim-bakanligi.html> (10 Ağustos 2019).

- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Matbaa Teknolojisi Tipoda Gofre. 2011. <https://docplayer.biz.tr/108327929-T-c-mglli-eggtgm-bakanligi-matbaa-teknolojgsg-tgpoda-gofre-213gim119.html> (10 Ağustos 2019).
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Tekstil Teknolojisi Özel Baskı Efektleri 1. 2013. <https://docplayer.biz.tr/17530733-T-c-milli-egitim-bakanligi-tekstil-teknolojisi-ozel-baski-efektleri-1.html> (10 Ağustos 2019).
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Tekstil Teknolojisi Özel Baskı Efektleri 3. 2013. <https://docplayer.biz.tr/16949433-T-c-milli-egitim-bakanligi-tekstil-teknolojisi-ozel-baski-efektleri-3.html> (10 Ağustos 2019).
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. Tekstil Teknolojisi Yapay Lifler. 2004. http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Yapay%20Lifler.pdf (10 Ağustos 2019).
- Undercolors of Benetton.* (t.y.) https://prezi.com/lao_yh2atufn/benetton-group-spa-1965-ylnnda-luciano-benetton-tarafnd/ (18 Ekim 2019).
- Varak Baskı.* (t.y.) <http://www.ozerorme.com/index.php/varak-baski/> (15 Ekim 2019).